CRISTOFOR COLUMB

ELBRIDGE STREETER BROOKS

ALDO PRESS

E. S. Brooks

Cristofor Columb

E. S. Brooks

Cristofor Columb

Editor Aldo Press, Bucureşti

© by Dexon Office, 2014
Toate drepturile pentru această versiune aparțin Dexon Office
Informații, comenzi
Email dexonoffice@gmail.com
www.aldopress.ro

ISBN ePUB: 978-973-701-408-5
ISBN PDF: 978-973-701-407-8
ISBN Print: 973-7945-04-2

E. S. Brooks

Cristofor Columb

Traducere de Ana Precup

Prefață

Această carte este oferită şi dedicată fetelor şi băieților americani, ca prim volum dintr-o serie realizată special pentru ei şi care va fi întitulată "Copilăria marilor oameni". În această serie, locul de onoare, sau mai bine spus poziția .de onoare, o are Columb, Amiralul, pentru dacă nu ar fi fost el, cu credința, curajui şi perseverența sa, n-ar mai fi existat tinerii americani, aşa cum ştim noi astăzi, care să citească despre aceşti mari oameni şi de care să se arate interesați. Columb a fost primul care a deschis Americii porțile spre progres, a descoperit Lumea Nouă, a fost un adevărat erou al perseverenței, în ciuda piedicilor, şi a triumfului asupra tuturor obstacolelor. A fost o adevărată înspirație şi un îndrumător pentru poporul american, încă din timpul vieții sale, popor pe care 1-a îndemnat să muncească în credință şi să spere până la sfârşit în atingerea idealului pentru care s-a luptat. "Adevărata poveste a lui Cdstofor Columb" va fi urmată de "povestea adevărată" a altor oameni pe ale căror nume le cinstim şi le respectăm, care au făcut lumea mai bună doar prin faptul că au existat pe acest pământ şi care au ajutat la crearea şi dezvoltarea libertății americane, a forței şi a progresului.

Va fi dificilă prezentarea tuturor acestor virtuți într-o manieră simplă, directă şi sinceră specifică celor mici care să le arate cum eroul poate fi om, iar omul, la rândul luir să fie erou,*

*** Nota editurii**

Prefața a fost scrisă chiar de autoare, motiv pentru care o păstrăm în forma originală, considerând că este parte întegrantă a acestei cărți. Ea a fost dedicată tinerlor americani, fiind, la momentul respectiv, primul volum dintr-o serie dedicată marilor oameni ai lumii,

Capitolui I
Ideea unui băiat

Tuturor ne place să citim despre oameni care au făcut lucruri măreţe. Aceasta este povestea lui Cristofor Columb, omul care o descoperit America. A trăit acum mai bine de patrui sute de ani. Cât a fost copil a locuit în Genova. Era un oraş frumos, situat în partea de nord-vest a unei ţări, numită ltalia. În spate, oraşul era mărginit de munţi, în faţă, era marea, iar oraşu1 era aşa de frumos încât oamenii care trăiau acolo 1-au numit "Genova cea Superbă". Cristofor Columb s-a născut în acest minunat oraş al Genovel în anu1 1446, pe strada Pontiello, numărul 27. Era un băieţel ager, cu o figură vioaie, ochi limpezi şi părul b1ond. Numele tatălui său era Domenico Columb, iar al mamei sale, Susanna. Tatăl lui era dărăcitor. Curăţa şi descurca lăria tunsă de pe oi până era bună de ţesut haine.

Când a crescut destu1 de mare, Cristofor îl ajuta pe tată1 său la dărăcit dar, în acelaşi timp, mergea şi la şcoală unde a învăţat să scrie şi să citească, să deseneze hărţi şi schiţe marinăreşti

Aceste schiţe erau hărţi pentru marinari, care le arătau acestora pe unde să îndrume corabia fără să se lovească de stânci sau bancuri de nisip şi cum să navigheze în siguranţă dintr-o ţară în alta

Pe vremea aceea, Pământul nu era mai mare decât este azi - sau, mai bine spus, oamenii nu ştiau că era aşa de mare. Mai toate ţările despre care Columb învăţase la şcoală şi majoritatea popoarelor despre care auzise erau în Europa şi în câteva părţi din Asia şi Africa. Genova, oraşul în care a trăit

Columb, era un oraş foarte aglomerat, dar şi foarte hogat.

Era situat la Marea Mediterană şi dintre oamenii care trăiau acolo erau marinari care navigau pe vasele lor spre ţări îndepărtate. Pentru a ajunge alte locuri, călătoareau pe Marea Mediterană, care este o întindere foarte mare de apă, spre Anglia, Franța, Norvegia şi chiar până în înghețata insulă de nord a Islandei.Era considerată o călătorie lungă.

Timpurile în care a trăit Columb nu erau aşa cum sunt cele în care trăim noi astăzi. Oamenii se certau mereu şi se băteau pentru una sau alta, iar marinarii dintr-o țară încercau să prindă şi să fure corăbille sau lucrurile celorlalți marinari sau negustori dintr-o altă tară. Aceasta înseamnă piraterie, iar un pirat, după cum ştiți este socotit a fi un om rău.

Dar pe vremea lui Columb, oamenii nu socoteau că era un lucru aşa de rău să fii şi puțin pirat, deşi ştiau că puteau fi omorâți dacă erau prinşi. Aşa că, aproape toți marinarii erau pe jumătate piraţi. Orice băiat, care trăia pe malul mării şi care vedea corăbiile şi marinarii, visa să călătorească şi el spre tările îndepărtate, să vadă toate locurile ciudate şi să facă toate faptele curajoase despre care povesteau corăbierii. Mulți dintre băieti spuneau că şi-ar dori să devină piraţi şi să se lupte cu alți marinari şi chiar demonstrau cât puteau fi de putemici, curajoşi şi viteji.

Corumb era unui dintre aceştia. Era un băiat căruia îi plăcea aventura. Nu-i plăcea să stea acasă în linişte cu tatăl său să descurce lâna încălcită. Credea că era mult mai plăcut să călătoreşti pe mare şi să fii un căpitan brav sau un negustor bogat.

Dorinta lui de a pleca pe mare s-a implinit la vărsta de paisprezece ani. Exista pe atunci un căpitan al unei corăbii care venea din când în când în Genova şi care avea acelaşi nume cu el - Columb. Nu era nici o legătură între ei, dar micul Cristafor a reuşit cumva să-l întâlnească printre cheile Genovei. Poate

că a făcut nişte comisioane pentru el sau poate că a ajutat cu câteva hărți marinăreşti care ştia să le deseneze atât de bine. În orice caz, a plecat pe mare cu acest căpitan Columb, ca servitor, a mers la războaie cu el, iar ca băiat a avut o viață destul de aventuroasă.

Marinarilor le place foarte mult să povestească despre aventurile lor mărețe sau despre țările sau tărâmurile îndepărtate. Columb a ascutat multe astfel de poveşti şi a auzit multe lucruri minunate despre un ținut foarte bogat, departe spre est, pe care oamenii îl numeau Chitai.

Dacă vă uitați în cărțile voastre de geografie, nu veți găsi pe hartă un astfel de loc cu numele de Chitai, dar veti găsi China Ceea noi numim astăzi China, pe vremea lui Columb se numea Chitai. Despre acest tinut din estul îndepărtat se spuneau poveşti grozave. Se spunea că regii acelor ținuturi locuiau în case de aur, că erau acopeți cu perle şi diamante şi că cei de acolo erau atât de bogaii, încât banii se găseau precum pietrele pe stradă.

Toate acestea îi făceau pe marinari şi pe negustori, care erau pe jumătate pirați, să fie foarte nerăbdători să apuce drumul spre Chitai şi să ia din aurul, bijuteriile, mirodenille şi splendorile care se găseau acolo. Însă Chitai se afla la sute de mile depărtare de Italia, Spania, Franța sau Anglia. Pentru a ajunge acolo, trebuiau să traverseze deşerturi şi munți, mări şi râuri, aşa că au fost nevoiți să renunțe fiindcă nu aveau cum navigheze până acel loc.

În cele din urmă, un bărbat pe nume Marco Polo, un om curajos şi un călător vestit, chiar a mers acolo, în ciuda tuturor obstacolelor. Iar după ce s-a întors, poveştile sale au fost atât de surprinzătoare, încât ceilalți oameni au vrut şi mai mult găsească o cale de a merge cu corăbiile lor în Chitai, pentru a vedea toate acestea cu achii lor.

Dar, bineînțeles că nu puteau să navigheze peste deşerturi şi munți, şi au fost foarte mâhniți când şi-au dat seama că trebuiau să renunțe Ia acest plan. Asta până când fiul regelui Portugaliei, Prințul Enriques, a spus că el crede că vasele vor putea naviga pe Iângă Africa, ajungând astfel în india sau în "Indii"aşa cum era numit atunci acest ținut şi, în cele din urmă, Chitai.

Dacă vă uitați din nou pe hartă, veți vedea ce călătorie lungă ar fi să navighezi din Spania pe Iângă Africa spre india, China şi Japonia. Pentru că este o distanță aşa de mare, acum zeci de ani s-a construit, după cum ştiți, Canalui Suez, pentru ca navele să poată trece în Oceanul îndian prin Marea Mediterană, fără să mai trebuiască să ocolească Africa.

Dar când Columb era încă un copil, era mai rău decât acum, pentru că nimeni nu ştia cu adevărat cât de mare era Africa sau dacă vasele puteau într-adevăr să o ocolească. Dar Prințul Endques.a spus că el ştia că se poate, aşa încât şi-a trimis corăbiile să încerce. Din nefericire, însă, prințu1 a murit înainte ca marinarii portughezi,. Bartholomeu Diaz, în 1493, şi Vasco de Gama, în 1497, să navigheze jurul Africii şi aujngă până în "Indii".

Aşadar, în timp ce Prințul Enriques încerca să vadă.dacă vasele puteau naviga în jurul Africii ajungând astfel în Chitai, Columb asculta poveştile spuse.de marinari şi se întreba dacă nu cumva exista şi un alt drum, mai uşor, care să ducă acolo.

Când a fost 1a şcoală, micul Columb a învățat că în Grecia a existat, cu o mie de ani înainte ca el să se nască, un om numit Pitagora care a spus că Pământul este rotund "precum minge sau o portocală".

După ce a mai crescut, Columb a început să deseneze hărți şi să studieze mările să citească multe cărți şi să asculte ce spuneau alți oameni şi a început să creadă .că acel om, care se

numea Pitagora, a avut dreptate când a spus că Pământul este rotund, deşi toată lumea credea ara plat: iar dacă este rotund, îşi spunea el, "de ce să încerci să navighezi în jurul Africii pentru a ajunge în Chitai? De ce să nu mergi .la vest de Italia sau Spania şi să continui drumul înconjurând Pământul până dai de Chitai? Cred că se poate, îşi spunea Columb.

Acum, Columb era deja un bărbat, avea treizeci de ani şi era un marinar iscusit. Fusese căpitan pe multe vase, navigase spre nord, sud est şi ştia totul despre corăbii şi despre mare. Dar, deşi era un marinar bun, când spunea că Pământul este rotund, toată lumea râdea de el şi îl considera nebun, "De ce, cum este posibil ca Pământul să fie rotund?" întrebau ei. "Dacă-ar fi aşa, toată apa s-ar împrăştia, iar oamenii care trăiesc pe cealaltă parte a Pământului ar sta cu toţii cu capul jos şi cu picioarele fluturând în aer." şi începeau sâ râdă şi mai tare.

Dar Columb nu vedea ce era de râs. Credea atât de mult în teoria sa şi era atât de sigur că are dreptate, încât a început să caute un rege, un prinţ sau vreun mare lord care să-i dea destule corăbii, marinari şi bani pentru a încerca să găsească drumul spre Chitai pornind spre vest şi traversând Oceanul Atlantic.

Dar Oceanul Atlantic, ale cărui valuri lovesc astăzi stâncile şi inundă plajele noastre, era socotit, în zilele lui Columb, un loc înspăimântător. Oamenii îl numeau Marea Întunericului pentru că nu ştiau ce se află de partea cealaltă sau ce pericole puteau zace dincolo de îndepărtata margine albastră, unde cerul şi apa păreau că se unesc formând o linie pe care astăzi o numim orizont. Credeau că oceanul se întindea până la capătul acestei lumi plate, ducând spre un loc nevăzut de nimeni, dincolo de marginile Pământului şi că în acest loc trăiau uriaşi şi spiriduşi, dragoni şi monştri şi tot felul de animale teribile,

care prindeau corăbiile şi pe marinari şi-i distrugeau.

Aşadar, când Columb a spus că vroia să plece spre acest tărm de la capătul lumii oamenii 1-au crezut mai mult decât nebun. Spuneau că este un om rău şi că trebuie pedepsit

Însă toate aestea nu-l speriau deloc pe Columb. Aşa că a continuat să încerce Umbla din loc în loc încercând să facă rost de corăbiile şi marinarii de care avea nevoie şi pe care era determinat să le obțină. Aşa cum veți vedea în următorul capitol, a cautat ajutor în fiecare loc unde credea că-l poate găsi: la cei de acasa, în oraşul Genova, unde trăise şi se jucase când a fost copil, la oamenii care trăiau în frumosul oraş construit în mare - Veneția, la regele Portugaliei, al Angliei, al Franței, la regele şi regina Spaniei. Dar, pentru mult timp, nimeni nu a vrut să audă de acest plan, nebunesc şi periculos, acela de a merge în Chitai traversând Marea Întunecată ți tărâmul de dincolo. Îi spuneau că nu va ajunge niciodată viu acolo.

Şi astfel Columb a trebuit să aştepte. Iar în acest timp părul îi devenea din ce în ce mai alb, deşi nu era încă un om bătrân. Se gândise atât de intens la această călătorie, muncise şi sperase atât de mult, încât la patruzeci de ani arăta ca un om bătrân. Dar niciodată nu s-a îndoit de ceea ce credea. Ştia că avea dreptate şi că întro buna zi va gasi Indiile şi va naviga spre Chitai.

Capitolul II
Ce credeau oamenii despre această idee

Nu vreau să credeti că primul om care a spus că Pământul este rotund sau că primul marinar care a navigat spre vest, traversând Oceanul Atlantic, a fost Columb.

Nu, nu a fost el. Şi alţii, înaintea lui, au crezut că Pământul este rotund şi au navigat pe Oceanul Atlantic. Dar nu a existat nici un marinar care a crezut că Pământul este rotund şi care a încercat să dovedească acest lucru traversând Atlanticul. Aşa că vedeţi, Columb a fost primul care a spus: "cred că Pământul este rotund şi voi dovedi că este aşa, navigând spre ţinuturile care se află pe cealaltă parte a Pământului".

Columb, chiar a estimat dimensiunile Pământului. În cărţile voastre de geografie, vi se spune că circumferinţa Pământului, adică acea linie trasă în jurul iui, este de aproape 25.000 de mile. Columb a calculat cu atenţie şi a văzut că circumferinţa Pământului era în iur de 20.000 de mile. "Dacă aş porni din Genova", a spus el, aş merge drept înainte până aş ajunge din nou în Genova, aceasta ar însemna că am parcurs 20.000 de mile". Se gândea că ţinutul Chitai s-ar întinde atat de mult pe celaltă parte a Pământului încât dacă va merge spre vest în loc de est, va trebui să navigheze numai 2.500 sau 3.000 de mile.

Dacă aţi studiat geografia cu atenţie veţi vedea ce greşeală a făcut Columb.

Din Spania până în China (sau Chitai, cum era numită atunci) sunt aproximativ 12.000 mile însă, faţă de Spania, America se află la o distanţa de numai 3.000 de mile, iar dacă citiţi toată această poveste până la sfârşit veţi vedea cum greşeala lui 1-a ajutat să descopere America.

V-am spus mai devreme că, încă de când era un copil şi rătăcea prin cheile Genovei, privind corăbiile care mergeau spre est şi vest, vorbind cu marinari şi vrând din tot sufletul să ajungă şi el pe mare, Columb îşi dorea foarte mult facă ceva măret. Poate ceea ce învăţase la şcoală, despre unii oameni care au spus că Pământul este rotund, şi ceea ce auzise pe chei despre minunile din Chitai, l-au făcut să se gândească şi să viseze că ar fi posibil ca o corabie să pomească în jurul

Pământului fără să cadă de pe el. Oricum, nu a încetat să se gândească, să viseze şi să-şi dorească acest lucru până când, în sfârşit, a început să-şi realizeze visul.

Unii dintre marinarii, de care v-am spus în capitolul anterior, pe care Prințul Enriques al Portugaliei îi trimisese pe mare pentru a încerca să navigheze în jurul Africii, au descoperit două grupuri de insule situate în Atlantic pe care le-au numit insulele Azore, sau insulele şoimilor, şi insulele Canare, sau insulele Căinilor. În 1470, când Columb se afla în Portugalia, a întâlnit o tânără al cărel nume era Philippa Perestrelo, iar în 1473 s-a căsătorit cu ea.

Înainte de a muri, tatăl Philippei a fost guvernator în Porto Santo, una dintre insulele Azore, iar Columb, impreună cu soția sa, s-au dus să locuiască acolo. În casa guvematorului, Columb a descoperit un număr mare de hărți şi desene, în care apăreau porțiuni din ocean pe care el nu le mai văzuse înainte şi care 1-au făcut să fie şi mai sigur c-a avut dreptate atunci când a spus că dacă ar pleca spre vest ar putea ajunge în Chitai.

În acel timp, trăia in Florența, un oraş din Italia, un bătrân care se numea Toscanelli. Era un mare erudit, care studiase astrele şi făcuse hărți şi era foarte înțelept. Cum Florența nu era prea departe de Genova, Columb auzise cât de înțelept şi de învățat era bătrânul Toscanelli. Aşa că, în perioada cât a trăit în insulele Azore, Columb i-a scris acestui învățat, întrebându-1 ce credea despre ideea lui potrivit căreia un om poate naviga în jurul lumii, ajungând până în Indii, iar în final să găsească ținutul Chitai.

Toscanelli i-a scris lui Columb şi i-a spus că ideea lui este foarte bună şi că ar fi un grozav dacă ar avea curajul să încerce. "Poate vei găsi", a spus el, "toate acle lucturi extraordinare care ştiu că se află în Chitai: marile oraşe cu poduri din

marmură, case din marmură imbrăcate în aur, giuvaeruri, mirodenii şi pietre preţioase şi multe alte lucruri minunate şi nemaivăzute". "Nu e de mirare că vrei încerci", a mai spus el, "pentru că dacă vei găsi această ţară, va fi ceva mnunat atât pentru tine, cât şi pentru Portugalia.

Toate acestea 1-au făcut pe Columb să devină şi mai hotărât. Dacă acest bătrân învăţat i-a spus că avea dreptate, atunci însemna că aşa era. Aşa încât a părăsit insulele Azore şi a plecat în Portugalia. Se întâmpla în 1475, iar de atunci timp de şaptesprezeee ani, Columb a încercat să găsească un rege sau un prinţ care să-1 ajute să pornească spre vest în căutarea tinutului Chitai.

Dar nici unul dintre cei care ar fi putut să-l ajute, dacă ar fi vrut, nu au crezut în el. Aşa cum vă spuneam mai devreme, toata lumea eredea că este nebun. Regele Portugaliei, al eărui nume era Juan, a făcut un lucru foarte nepoliticos, pe care sunt sigur 1-aţi considera o glumă răutăcioasă. Columb s-a dus la el eu gândul de a-i spune despre planul său şi pentru a-i cere corăbii şi oameni. Regele şi dregătorii săi au refuzat să-l ajute: dar Regele Juan şi-a spus astfel: "Poate că există ceva în toate acestea pentru care merite căutarea, iar dacă este aşa, poate că ar fi mai bine să-i trimit pe oamenii mei să găsească acest tinut şi să păstrez eu banii pe care Columb ar fi trebuit să-i ia pentru el. Astfei încât, într-o bună zi, regele a copiat notiţele pe care Columb i le lăsase şi le dădu unuia dintre căpitanii săi, fără însă a-i spune 1ui Columb vreo vorbă despre toate acestea. Căpitanul portughez plecă spre vest, în direcţia pe care Columb o marcase în notiţele sale, dar o furtună năprasnică se abătu asupra lor şi i-a înspăimântat aşa de tare pe marinari, încât au făcut repede cale întoarsă. Apoi au îneeput să-l urmărească pe Columb şi să-l acuze că-i băgase într-un asemenea necaz. "Te puteai aştepta să apară pământ din senin",

spuneau ei, "aşa de mari erau valurile".

Iar când a aflat că RegeIe Juan încercase să se folosească de ideile lui fără ca el să ştie nimic despre aceasta, Columb s-a supărat foarte tare. În timpul acestei înşelătorii a regelui portughez, soția lui Columb a încetat din viața, aşa încât împreună cu fiul sau de numai 5 ani, Diego, Columb a părăsit în secret Portugalia şi a plecat în Spania.

Langă oraşelul Palos, în vestul Spaniei, se află un deal înverzit care dă spre Atlantic. Pe acest deal se găseşte o clădire veche care, acum peste patru sute de ani, era folosită drept mânăstire sau casă pentru preoți. Numele ei era Mânastirea din Rabida, iar starețul acestei mânăstiri era călugărul Juan Perez. Într-o zi de toamnă a anului 1484, călugărul Juan Perez văzu un călător murdar cu un baiețel vorbind cu portarul mânăstirii. Străinul era atat de înalt şi de bine facut şi părea să fie un om atat de interesant, încât călugărul Juan cobori la poartă şi începu să vorbească cu el. Acest călător nu era altul decât Columb.

Pe măsură ce vorbeau, preotul devenea din ce în ce mai interesat de spusele lui Columb. Il învită să stea la mânăstire pentru câteva zile şi chema şi alți oameni, doctorul din Palos şi alți câțiva căpitani şi marinari din oraş, să vină şi să vorbească cu acest străin, care aves ideea nemaiîntâlnită de a traversa Allanticul.

În cele din urma, Columb a rămas în Palos câteva luni, aşteptând o ocazie de a putea merge la rege şi la regină. În sfarşit, în 1485, Columb a trimis o scrisoare la Curtea Spaniei, unui preot care era prieten cu călugărul Juan şi care ar fi putut să-l întroducă la rege şi la regina.

În acea perioadă, regele şi regina Spaniei se luptau pentru a-i izgoni din țară pe mauri. Aceşti oameni veniseră din Africa dar trăiau în Spania de mulți ani şi fuseseră odată o nație foarte

putemică şi bogată, însă, nu erau nici spanioli, nici creştini şi de aceea toată lumea îi ura şi vroia să-i gonească din Europa.

Numele regelui şi reginei care se luptau cu aceşti mauri erau Ferdinand şi Isabella. Erau oameni buni, aşa cum erau regii şi reginele în acele timpuri, dar cu toate acestea făceau şi multe lucruri crude şi rele, pe care numai regii şi reginele din acele timpuri le puteau face. Nu cred că ar trebui să-i vedem astăzi ca pe nişte oameni care au făcut numai bine. Cu siguranţă nu ne-am dori ca tineretul american să-i vadă ca pe nişte oameni buni şi nobili.

Când Columb a venit pentru prima dată la ei, aceştia se aflau cu armata în tabăra de lângă oraşul Cordova. Regele şi regina nu aveau timp să asculte nişte planuri pe care le considerau nebuneşti, aşa că bietul Columb nu a găsit pe nimeni cu care să vorbească şi care ar fi putut să ofere ajutor. Aşa a trebuit să se apuce din nou să deseneze hărţi şi să vândă cărţi ca să câştige bani suficienţi pentru el şi pentru întreţinerea micuţului Diego.

Dar în cele din urmă, cu ajutorul unui prieten al bunului călugăr Juan Fierez din Rabida, care era preot la Curte, pe nume Talavera, şi pentru care avea o scrisoare de recomandare, Columb a avut ocazia să vorbească despre planurile sale cu câţiva preoţi şi eruditi din oraşul Salamanca, unde se afla un colegiu renumit şi mulţi oameni învăţaţi.

Columb le-a spus povestea sa. Le-a spus ceea ce vroia să facă şi le-a cerut să pună o vorbă bună pentru el la regele Ferdinand şi la regina Isabella, ca să poată primi corăbii şi marinari pentru a porni spre Chitai.

Dar şi de această dată totul a fost în zadar. "Cum? Să porneşti în jurul lumii pe mare?", întrebau îngroziţi acei înţelepţi. "De ce? Eşti nebun. Dar Pământul nu este rotund, este plat. Vasele se vor răsturna peste marginile Pământului şi

toți banii şi oamenii regelui se vor duce pe apa sâmbetei. Nu, nu. Pleacă. Să nu o deranjezi pe regină cu aceste lucruri şi nici să nu mai aminteşti vreodată de asemenea prostii."

Aşa au răspuns majoritatea dintre ei. Dar, printre ei erau câțiva care s-au gândit că merita să încerce. Chitai era o țară foarte bogată, iar dacă acest nebun era pregătit să-şi asume riscul şi să reuşească, ar fi fost un lucru bun pentru Spania, întrucât regele şi regina aveau nevoie de foarte mulți bani după ce războiul cu maurii se va termina. Oricum, era o ocazie pe care nu merita să o piardă.

Şi astfel, cu toate că era foarte dezamăgit, Columb se gândea că, deşi avea numai câțiva prieteni la Curte care puteau pune o vorbă bună pentru el, nu trebuia să renunțe ci să încerce iar şi iar. Aşa că a conti-nuat să stea în Spania.

Capitolul III
Cum a devenit Columb prieten al reginei

Când îți doreşti să faci un anumit lucru, este extraordinar de greu să fii răbdător, dar este şi mai greu să aştepți. Columb însă a trebuit să le facă pe annândouă. Războaiele cu maurii erau mult mai importante pentru regele şi regina Spaniei decât găsirea unui drum nou şi foarte nesigur spre Chitai. Dacă răbdarea şi perseverența lui Columb nu ar fi fost atât de puternice, America nu ar mai fi fost descoperită, cel puțin nu în timpul lui.

A rămas totuşi în Spania. Devenea din ce în ce mai sărac şi rămă-sese aproape fără nici un prieten. Părea că marele lui plan se năruie. Dar nu şi-a pierdut nici o clipă speranța. Nu a încetat niciodată să încerce. Chiar dacă nu reuşea, continua să

spere şi să încerce. Era sigur că va reuşi cândva.

Aşa cum am văzut, Columb a încercat să-i atragă de partea lui pe conducătorii mai multor ţări, dar nu a reuşit. A căutat ajutor în vechiul său oraş natal, Genova, şi nu a găsit; la încercat în Portugalia, în Republica Veneţiană, la regele şi regina Spaniei, precum şi la unii dintre cei mai bogaţi şi mai înfluenţi nobili din Spania şi tot nu a reuşit; a încercat şi la regele Angliei (la care s-a dus şi cu fratele său, Bartolomeu Columb), dar tot în zadar, însă mai rămăsese regele Franţei. Vroia să mai facă o ultimă încercare de a-i câştiga de partea sa pe regele şi regina Spaniei, iar dacă şi de această dată va eşua,avea de gând să meargă la ultimul monarh din Europa de Vest, regele Franţei.

Columb îi urma pe regele şi regina Spaniei oriunde mergeau aceştia să se lupte cu maurii. Spera ca într-o bună zi, când aveau timp să se gândească şi la altceva afară de lupte, să-şi aducă aminte de el şi să se gândească la aurul, bijuteriile şi la mirodeniile din Chitai.

Zilele se transformau în luni, iar lunile în ani şi războiul împotriva maurilor nu se mai termina; dar Columb continua să aştepte acea ocazie care nu mai venea. De câte ori se întâlneau cu el pe străzi sau pe scările bisericilor din Sevilla şi Cordova, oamenii îl numeau "exploratorul nebun". Chiar şi vagabonzii, cu ochii aspri şi voci piţigă-iate, aşa cum le au toţi aceşti puşti, alergau după bărbatul înalt cu păr alb atârnându-i pe umeri peste pelerina zdrentăroasă, strigându-l pe nume sau plesnindu-se uşor cu degetele murdare peste frunţile mici şi bronzate arâtând că până şi ei ştiau că era nebun.

În final, se hotărî să mai încerce o singură dată înainte de a părăsi Spania. Rămăsese fără bani şi aproape toţi prietenii îl părăsiseră. Dar şi-a amintit de amicii din Palos, aşa încât s-a întors din nou acolo, ca să-l mai vadă pentru ultima oară pe

bunul său prieten, călugărul Juan Perez de la mânăstirea din Rabida, de pe dealul care privea spre Atlanticul pe care Columb era asa de domic să îl traverseze.

Era în noiembrie 1491 când Columb reveni la mânăstirea din Rabida. Era hotărât să părăsească Spania şi să plece în Franța să-şi încerce norocul dacă la mânăstire nu va primi nicio încurajare.

A vorbit încă o dată cu preoții şi marinarii din Palos despre Chitai. Aceştia au putut vedea cât era de răbdător şi de perseverent, cât de mult ținea să nu renunțe la ideile sale, nu înainte de a le fi încercat. Au fost cu adevărat mişcați de determinarea lui şi au început să creadă din ce în ce mai mult în el. În final final, au hotărât să-1 ajute. Unul dintre cei mai mari căpitani din Palos se numea Martin Alonso Pinzon. A fost atât de interesat, încât s-a oferit să-i împrumute bani îndeajuns de mulți pentru a face o ultimă încercare la regele şi regina Spaniei, iar dacă avea să reuşească, acest Pinzon a spus că îl va însoți pe Columb şi-1 va ajuta atunci când va fi gata să pornească spre Chitai.

Lucrurile începuseră să între pe un făgaş bun. De îndată, un mesager a fost trimis la splendida tabără a spaniolilor, amplasată dinaintea oraşului Granada, ultimul oraş al Spaniei stăpânit de mauri. Regele şi regina încercaseră să cucerească Granada de atât de mult timp, încât tabăra devenise un adevărat oraş, cu porti, ziduri şi case Purta numele de Santa Fe. Regina Isabella, care se afla atunci în Santa Fe, după numeroase amânări, a fost de acord să audă mai mult despre planul nebunesc al acestui marinar genovez, astfel încât 1-a primit pe călugărul Juan Perez. Acesta vorbit atât de frumos în numele prietenului său Columb, încât regina a devenit şi mai interesată. I-a poruncit lui Columb să vină la ea şi i-a trimis şaizeci şi cinci de coroane pentru a cumpăra un catâr, un cos-

tum nou de haine şi pentru alte cheltuieli necesitate de călătoria până la Curte.

În jurul Crăciunului, în anul 1491 Columb, călare pe catărul său, se îndrepta spre tabăra spaniolă dinaintea oraşului Granada. Dar chiar acum, deşi fusese chemat, a trebuit să aştepte. Granada era aproape câştigată, iar maurii aproape cuceriți. În cele din urmă veni şi sfârşi-tul. În a doua zi din ianuarie 1492, regele maur a predat cheia iubitului oraş, iar drapelul spaniol a fost arborat pe cel mai înalt turn din Alhambra, cea mai frumoasă clădire din Granada şi una dintre cele mai frumoase din lume. Maurii au fost alungați din Spania şi, în sfârşit, şansa i-a surâs lui Columb.

Aşadar, a apărut fața reginei Isabella şi a mai-marilor curții ei, povestindu-le din nou despre toate planurile şi dorințele sale. Regina şi sfătuitorii stăteau într-o sală mare din superbul palat Alhambra, cel de care v-am spus mai devreme. Regele Ferdinand nu a fost de față pentru că el nu credea în Columb şi nu vroia să-i dea nici bani, nici marinari şi nici corăbii ca să le piardă într-un mod atât de prostesc. În timp ce Columb stătea în fața reginei şi îi vorbea sincer despre cum avea de gând să găsească Indiile şi Chitai şi despre ce spera să aducă de acolo, regina Isabella asculta şi începea creadă că planul merita să fie încercat.

Apoi se întâmplă ceva unic. Ați putea crede că dacă iți doreşti ceva foarte mult, accepți orice târguială numai să faci acel lucru. Columb muncise şi aşteptase timp de şaptesprezece ani şi niciodată nu a obți-nut ceea ce a vrut. A fost întotdeauna dezamăgit. Şi totuşi, vorbind cu regina şi povestind ceea ce vroia să facă, când i-a spus ce dorea ca răsplată pentru această călătorie, regina şi oamenii ei au fost pur şi simplu uimiți de ceea ce astăzi am numi-o "obrămicie" şi au vrut să nu mai aibă nimic de-a face cu el, "Omul acesta este într-adevăr nebun",

spuneau ei. Acest sărac marinar genovez vine aici fără nimic, doar cu nişte idei trăsnite şi aproape că "vrea Pământul" drept răsplată. Nu sunt exact cuvintele lor, dar acesta este înțelesul.

Puținii prieteni pe care-i avea 1-au implorat să fie mai modest. "Dacă ceri atât de mult", spuneau ei, "rişti nu mai primeşti nimic". -însă Columb era hotărât. "Am muncit şi am aşteptat toți aceşti ani", spuse el. "Ştiu ce pot să fac şi cât de mult pot să fac pentru regele şi regina Spaniei. Trebuie să-mi plătească atât cât cer şi să se țină de cuvânt, altfel mă duc în altă parte." "Du-te, atunci spuseră regina şi sfătuitorii ei. Şi astfel, a întors Columb spatele, poate ultimei lui şanse, a încălecat pe catăr şi a plecat.

Dar atunci s-a întâmplat ceva. Pornind în căutarea regelui francez, bolnav şi obosit de toată strădania lui îndelungată şi fără sens la Curtea Spaniei, prieteni lui credincioşi din Spania şi-au dat seama că dacă atunci nu făceau nimic, toată gloria şi tot câştigul acestui plan în care Columb îi făcuse să creadă ar fi dispărut din Spania pentru totdeauna. Aşa că doi dintre ei, Santangel şi Quintanilla, s-au repezit în camera reginei şi au implorat-o să devină marea regină a Christendomului, să îl cheme pe acest corsar rătăcitor, să fie de acord cu doleanțele sale şi să profite de pe urma strădaniei lui.

"Ce dacă cere aşa mult?", spuneau ei. "S-a gândit întreaga viață la acest plan şi nu e de mirare că vrea să aibă o bună parte din ce va găsi. Ceea ce vrea el este infinit mai mic în comparație cu ceea ce Spania va câştiga. Războiul cu maurii a costat atât de mult, visteriile sunt goale, dar Columb le va umple din nou. Oamenii din Chitai sunt păgâni, iar Columb vă va ajuta să-i creştinați, Indiile şi Chitai sunt pline de aur şi giuvaere, iar Columb vă va aduce acasă corăbii întregi de comori. Spania i-a cucerit pe mauri, iar Columb vă va ajuta să cuceriți Chitai".

Cuvintele lor au fost aşa de sincere şi de puternice, încât regina Isabella începu să devină înteresată de această şansă la glorie şi bogăție, lucruri pe care aproape le pierduse.

"Repede! Trimiteți după Columb. Chemați-l înapoi. Am să-i îndeplinesc toate cerințele. Dacă Regele Ferdinand nu poate sau nu-şi va asuma acest risc eu, regina, voi avea grijă de toate. Repede! Nu-l lăsați să ajungă în Franța. După el. Aduceți-l înapoi."

Şi fără zăbavă, un mesager regal, călare pe un cal iute, a fost tri- mis în galop să-l aducă înapoi pe Coiumb.

În tot acest timp, Columb era foarte dezamăgit. Totul a mers prost. Acum trebuia să plece într-un alt ținut şi să ia totul de la capăt. "Nu trebuie să depinzi de regi şi regine", îşi spunea el şi îşi aminti un pasaj din Biblie unde se spunea: "Să nu te încrezi în prinți." Trist, singur şi cu înima grea, mergea încet spre munți, întrebându-se ce-i va spune oare regele Franței şi dacă mai merita într-adevăr să încerce. Chiar când trecea peste micul pod, numit Pinos, cam la şase mile de Granada, auzi în spatele lui copitele unui cal în galop. Cum locul era tocmai bun pentru hoți, Columb îşi controlă puținii bani pe care îi avea în săculețul lui de drum şi se întrebă dacă va trebui să-i piardă pe toți. Când copitele cailor s-au auzit mai aproape, o voce îi istrigă: "Intoarce-te, întoarce-te! Regina vrea să te întorci în Granada. Îți va da tot ce i-ai cerut."

Columb ezită: "Să mă încred oare în această promisiune" se întreba. "Nu-ți pune încrederea în prinți", spunea Biblia. "Dacă mă întorc, s-ar putea să aştept şi să-mi fac griji aşa cum s-a mai întâmplat şi înainte. Dar, totuşi, poate se va ține de cuvânt. Oricum, am să mă întorc şi mai încerc o dată".

Aşadar, de pe Podul Pinos, Columb făcu cale întoarsă spre Granada. Şi mai mult ca sigur că, atunci când regina Isabella îl văzu, i-a spus că-i va da tot ce a cerut. Dacă reuşea să

găsească ținutul Chitai, Columb urma să fie făcut amiral pe viață peste toate mările şi oceanele pe care va călători: urma să devină conducătorul tuturor pământurilor pe care le va descoperi; va păstra o zecime din aurul, şi comorile pe care le va aduce şi va avea un cuvânt de spus în toate problemele legate de noile pământuri. Pentru partea lui, şi aceasta datorită ofertei prietenului său din Palos, căpitanul Pinzon, a fost de.acord să plătească o optime din toate cheltuielile acestei expediții şi din toate noile călătorii şi, în schimb, avea să ia o optime din profiturile ieşite de pe urma lor.

În sfârşit, Columb îşi împlinise visul. Oamenii reginei au calculat de câți bani avea nevoie şi au inceput să-l numească "Don Cristofor Columb", "Excelența Voastră" şi "Amiral" apoi, imediat au îneeput pregătirite pentru marea căiătorie.

Capitolul IV
Plecarea Amiralului

Acordu1dintre Columb şi regele şi regina Spaniei a fost semnat pe 17 apriiie 1492. Dar numai după patru luni a fost gata să p1ece.

Columb şi-a ales ca loc de plecare oraşul Palos pentru că, după cum acolo trăia căpitanul Pinzon, tot acolo, avea şi alte cunoştințe şi a crezut că-i va fi mai uşor să-i adune pe corsarii de care avea nevoie.

Dar această alegere s-a dovedit a fi o mare greşeală.

De îndată ce actele, prin care regina promitea să se țină de cuvânt, au fost semnate, Columb a plecat spre Palos. Pe drum însă, s-a oprit la mânăstirea din Rabida ca să-i mulțumească călugărului Juan Perez pentru tot ajutorul pe care i-1 dăduse şi

pentru a-i spune cât de promițătoare şi de încurajatoare păreau acum lucrurile.

Oraşul Palos, după cum puteți vedea pe hărțile voastre, este aşezat pe malul râului Tinto într-un golfuleț, în partea de sud-vest a Spaniei, nu departe de granița cu Portugalia. Astăzi, marea s-a retras foarte mult, aşa oraşul se află la o înălțime mai mare şi este pe uscat.

Dar acum patru sute de ani, oraşul era un adevărat port, când Spania nu avea multe oraşe pe coasta Atlanticului.

Pe vremea când Columb urma să plece în călătoria sa, regele şi regina Spaniei erau supărați pe locuitorii oraşului Paros, însă motivul supărării lor este, şi azi, necunoscut. Dar, deoarece Columb vroia să pomească din Palos, regele şi regina au hotărât să-i pedepsească pe cei din oraş obligându-i să plătească un tribut pentru greşeala lor. Locuitorii trebuiau să împrumute regelui şi reginei Spaniei, timp de un an şi fără plată, două caravele armate şi echipate pentru serviciul coroanei, adică pentru regele şi regina Spaniei, pe care Columb urma se îmbarce în călătoria sa.

Când Columb i-a chemat pe mai-marii oraşului Palos pentru a se întâlni cu el în biserica St. George şi pentru a auzi ordinele regale, aceştia la început, nu au înțeles exact ce obligații aveau. Dar, când au aflat că trebuiau să trimită două dintre corăbiile lor şi marinari într-o călătorie îngrazitoare pe Marea Întunecată, au fost extrem de nemulțumiți. Nimeni nu vroia să meargă. Erau acard cu ordinele coroanei şi cu pregătirea celor două vase, dar să plece pe mare cu acest căpitan nebun era imposibil.

Atunci oamenii regelui au luat măsuri. Au înhățat câțiva marinari (i-au înrolat cu forța, mai bine spus) şi i-au obligat să plece; au luat apoi câțiva puşcăriaşi şi le-au promis libertatea în schimbul plecării lor pe mare. I-au implorat, i-au amenințat

şi plătit în avans şi cu toate acestea, a fost foarte greu să adune destui oameni pentru cele două corăbii. Apoi, căpitanul Pinzon, care îi promisese lui Columb că-l va însoți, a contribuit şi el. La flota Amiralului a mai adăugat o a treia corabie. Le-a făcut marinarilor promisiuni mari şi a muncit săptămâni în şir, până a reuşit să îndeplinească ceea ce măcar gărzile regale nu au putut. Un echipaj de nouăzeci de oameni a fost adunat pentru a umple cele trei corăbii. Numele celor trei corăbii erau Capitania (dar care, înainte de călătorie, a fost shimbat în Santa Maria), Pinta şi Niñia sau Micuța. Căpitanul de la Cosa se afla la cârma vasului Santa Maria, căpitanul Martin Alonzo Pinzo la Pinta, iar fratele său, căpitanui Vincent Pinzon. Santa Maria era cea mai mare dintre cele trei, aşa încât a fost pusă în fruntea flotei, vasul amiral, cum se mai numeşte, iar pe ea călătorea conducătorul expediției, Amiralul Don Cristofor Columb.

Când ne gândim astăzi la o călătorie peste Atlantic, ne şi imaginăm corăbii mari cât un vas cu trei catarge sau impresionantele vapoare transatlantice, lungi de mai bine de şase sute de picioare[1] şi late de cincizeci. Dar aceste "vapoare" ale lui Columb nu erau chiar nişte vapoare. Nu erau mult mai mari decât "pescadoarele" care patrulează astăzi pe coastele noastre. Unele dintre ele nu erau nici măcar atât. Santa Maria, cum v-am spus, era cea mai mare dintre toate şi măsura doar şaizeci şi trei de picioare în lungime, douăzeci lățime şi zece picioare şi jumătate în înălțime. Încercați sa măsurați pe pământ această corabie şi veți vedea, în cele din urmă, cât de mic era marele vas al Amiralului. Pinta era chiar şi mai mică, iar micuța Niñia era puțin mai mare decăt o barcă. Vă puteți imagina acum de ce oamenii din Palos şi din oraşele vecine erau atât de înspăinnântați la gândul că tații, fiii şi frații lor tre-

1- u.m. anglosaxonă-1 picior=0,3 m (n. red)

NIŇA

buiau să pornească în larg, pe marele ocean despre care auziseră atâtea lucruri înspăimântătoare, pe nişte vase atât de mici şi de instabile precum acestea?

Dar, în cele din urmă, corăbiile au fost pregătite. Echipajele fu-seseră alese, iar timpul de plecare sosise. Majoritatea marinarilor erau spanioli care proveneau din oraşele de lângă mare, dar mai erau şi câțiva care nu erau spanioli, dar care, totuşi, s-au alăturat echipajului.

Unii dintre primii oameni care au debarcat America, de pe vasele lui Columb, au fost un irlandez, pe nume William, din Galway şi un englez, care se numea Arthur Laws sau Arthur Larkins. În spaniolă, numele lor sunau foarte straniu şi numai un erudit înțelept, care studiază numele şi cuvintele ar fi putut descoperi cine erau ei cu adevărat. Un astfel de învățat a aflat cine erau aceştia, ceea ce a făcut ca interesul nostru în descoperirea Americii să crească, ştiind că printre oamenii echipajului lui Columb se aflau şi câțiva dintre înaintaşii noştri din nord, un englez şi un irlandez.

Amiralul Columb era atât de sigur că va găsi o țară civilizată şi plină de bogătii, aşa cum erau considerate a fi India şi Chitai, încât şi-a luat cu el oameni de care credea că va avea nevoie în acele locuri pe care urma să le viziteze şi care l-ar fi putut ajuta la întânirile cu mi-nunații oameni pe care spera să-i găsească acolo. Şi-a luat cu el chiar un avocat pentru a îndeplini toate formalitățile, declarațiile şi actele care trebuiau trimise de către Amiral regilor şi prințeselor pe care se aştepta să-i viziteze; şi-a mai luat un secretar şi un istoric pentru a aşterne povestea faptelor şi descoperirilor sale. Printre ei se mai afla şi un învățat evreu, care se numea Louis, care vorbea zece limbi şi care, bineințeles, ar fi putut să-i spună ce vorbeau oamenii din Chitai, Cipango şi Indii. Se mai afla, de asemenea, un bijutier şi un argintar care ştiau totul despre aurul,

Santa Maria şi Pinta

argintul şi pietrele prețioase pe care Columb avea să le încarce pe corăbiile sale. Mai luase cu el un doctor, un chirurg, bucătari şi navigatori şi chiar un băiețel care îl însoțea pe Amiral pe Santa Maria ca servitor şi al cărui nume era Pedro de Acevedo.

Unii învățați spun că această expediție a costat cam 230.000 de coroane. Dar eu nu cred a făcut atât de mult. Ştim că regina Isabella a contribuit cu 67.000 de coroane. În orice caz, cei care au calculat banii spanioli în diferite moduri spun că regina a dat pentru expediție o sumă care astăzi valorează trei sau patru mii de dolari. Probabil că o sumă la fel de mare a fost împrumutată de la regele Ferdinand, deşi el nu avea să primească nimic din această călătorie în care numai regina Isabella şi Columb erau parteneri.

Într-o zi de vineri, 3 august 1492, cu o oră înainte de răsăritul soarelui, cele trei corăbii şi-au ridicat ancorele şi au părăsit portul din Palos. Cred că oraşul Palos a trăit atunci o dimineață tristă, dar şi emoționan-tă. Probabi1 că oamenii s-au îngrămădit pe docurile din port, unii dintre ei trişti şi plini de regrete, alții agitați şi curioşi. Tații, fii, frații şi cunoştintele lor plecau spre nicăieri, târâți pe mare de un bătrân marinar nebun din Italia, care spera că va găsi pământ undeva dincolo de capătul lumii. Toată lumea credea era o mare greşeală. Erau siguri că spre vest nu existau decât spiriduşi infricoişători şi monştri oribili care atâta aşeptau, să-i devoreze sau să-i distrugă pe bieții marinari când cele trei mici corăbii urmau se avânte în acele locuri.

Dar cât de diferit trebuie să se fi simțit Columb atunci când a păşit pe barca cu vâsle care avea să-l ducă până la corabia "conducătoare", Santa Maria. Visurile lui deveniseră realitate. Avea sub comanda sa corăbii şi marinari şi tocmai urma să pornească într-o lungă călătorie, în care avea să descopere

lucruri minunate. El, care fusese atât de sărac încât cu greu putea să-şi ia ceva de mânare, era acum numit Don şi Amiral. O avea pe regină ca prietenă şi susținător. Dar cel mai important era faptul că avea, în sfârşit, ocazia la care visase şi pentru care se luptase în toți aceşti ani. Urma să descopere Indiile şi Chitai şi urma să-şi oprească o parte din toate bogățiile pe care le va aduce. Fiul unui sărac țesător de lână din Genova va fi prieten al regilor şi prinţeselor. Servitorul piraților era acum Amiralul Mărilor şi Guvemator al Coloniilor Spaniei! Vă mai întrebați acum de ce se simţea atât de mândru?

Aşadar, cum vă spuneam, chiar înainte de răsăritul soarelui, într-o dimineață de vineri a lunii august, Columb a urcat la bordul corabiei Santa Maria şi le-a ordonat căpitanilor săi să pomească. Marinarii, cu un strigăt, *yo heave ho!* (sau cum o fi în spaniolă), au ridicat ancorele, pânzele s-au umflat de briză şi, în timp ce oamenii din Palos î1 priveau de pe ţărm, iar bunul călugăr, Juan Perez, ridica mâinile spre cer pentru a-i cere lui Dumnezeu să binecuvânteze acestă călătorie, cele trei corăbii ieşeau din port, iar înainte ca soarele acelei zile să apună, Columb şi flota sa erau deja la cincizeci de mile distanță îndreptându-se spre Marea Întunecată. Călătoria spre apus, spre acele pământuri minunate, Indiile şi Chitai, în sfărşit, începuse.

Capitolui V
Aventurile trăite de marinari pe Marea întunecată

Ați pornit, vreodată, prin întuneric, cu fratele sau cu sora voastră mai mică, pe un drum despre care nu şti-

ați mare lucru sau pe care nu mai fuseserăți niciodată înainte? Nu a fost uşor, nu-i aşa? Şi cum s-a simțit frățiorul sau surioara voastră când au aflat că nu erați tocmai siguri dacă ce făceați era bine sau nu? Aduceți-vă aminte ce spune Biblia despre orbul care îndrumă pe alt orb?

Cam acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu Columb, atunci când a pornit din Palos, pe o mare necunoscută, pentru a găsi un tărâm nesigur, cum era Chitai. Avea ideea lui despre cum se ajunge acolo, dar nimeni dintre oamenii săi nu fusese vreodată acolo şi nici chiar el nu era aşa de sigur, ba mai mult, nu era sigur deloc. În acelaşi timp, marinarii de pe cele trei corăbii erau mai răi decât nişte copii mici. Nici măcar nu aveau încredere în conducătorul lor aşa cum probabil frații sau surorile voastre mai mici au avut voi când ați mers împreună pe acea stradă întunecată. Era aproape aceeaşi situație în care un orb îl conduce pe un altul, nu-i aşa?

La început, Columb şi-a îndreptat corăbiile către sud pentru a ajunge în insulele Canare, iar de acolo să-şi înceapă adevărata călătorie spre vest. Dacă vă veți uita în cărțile voastre de geografie, veți vedea că insulele Canare sunt formate din şapte insule care se întind în partea de nord a Africii, cam 60 de mile spre veslui Marocului. Primii care le-au numit aşa, Canaria, au fost romanii. Numele provine din cuvântul latinesc *canis*, care înseamnă câine, *datorită diversității câinilor de mărimi mari*, care s-au găsit acolo. Canarii, care cântă aşa de frumos în casele voastre, provin din aceste însule. Spaniolii şi alți marinari din Europa de pe vremea lui Columb le cunoşteau cam de o sută de ani.

Problemele lui Columb au început de la aceste insule şi, după cum veți vedea, până la sfărşitul călătoriei a avut foarte multe probleme. Când se aflau aproape de insula Gran Canaria, cârma corăbiei Pinta, pe care se afla Căpitanul

Alonso Pinzon, s-a desprins cumva, apoi s-a rupt şi, în final, s-a pierdut. S-a crezut că doi oameni din echpajul de pe Pinta, care erau chiar proprietari ai acelei corăbii, au stricat cârma dinadins pentru că erau foarte speriați la gândul unei călătorii pericu-loase şi au sperat ca prin stricarea corabiei lor să fie lăsați în urmă.

Dar Columb nici măcar nu se gândea să facă aşa ceva. A continuat să meargă spre insua Gomera, unde cunoştea câțiva oameni, iar acolo a reparat ccrabia. Şi în timp ce aştepta efectuarea lucrării, marele munte din insula Tenerife, înalt de 12,000 de picioare, a început, deodată, să scuipe foc şi fum. După cum v-ați dat deja seama, era un vulcan, însă bieții marinari nu ştiau din ce cauză muntele începuse să ia foc şi s-au speriat până peste poate, implorându-l pe Amiral să se întoarcă acasă. Dar Columb nici nu vroia să audă. În timp ce se îndepărtau de Gomera, unii dintre marinari spuneau că regele Portugaliei era furios pe Columb pentru că luase corăbii de la regele şi regina Spaniei şi că trimisese după el câteva vase de război pentru a-l înspăimânta şi apoi captura pe Columb.

Dar Columb nu luă seamă aceste zvonuri, cu toate că echipajele sale începuseră să fie foarte speriate de o posibilă capturare. În cele din urmă, au părăsit insulele Canare, iar în ziua de sâmbătă, 9 septembrie 1492, cu un vânt proaspăt care le bătea în pânze, cele trei caravele porniră spre vest. Şi, pe măsură ce țărmurile insulei Ferro, ultima din arhipeleagul Canare, se pierdeau din ce ce mai mult în zare, marinarii au început să suspine, să murmure nemultumiți şi să izbucnească în lacrimi, spunând că de-acum încolo vor înainta din ce în ce mai mult pe Marea Întunecată şi că nu vor mai vedea vreodată pământul.

Când Columb şi-a dat seama că înaintau prea încet (trecuse o lună de când plecaseră din Palos şi nu parcurseseră decât

100 de mile pe mare) şi când a văzut cât de naivi erau marinarii săi, a făcut ceva care nu a fost tocmai corect (pentru că nu este bine să îi minți pe cei din jurul tău), dar pe care a simțit că trebuia să-l facă. A făcut două re-gistre, sau *estine*, cum se numeau atunci, pentru a înregistra această călătorie. Unul dintre ele era cel adevărat, şi îl păstra pentru el, iar celălalt era fals şi era păstrat pentru a-l arăta marinarilor. Aşa că, în timp ce marinarii credeau că înaintau încet şi că oceanul nu era aşa de mare cum credeau ei, Columb ştia din junalul lui, care era şi cel adevărat, că se aflau la sute de mile de casă.

Curând, se întâmplă iar ceva care îi îngrijoră pe marinari. Cei de la cârmă manevrau corabia după busolă. Ştiți ce este aceasta - un fel de ac magnetic mare, care se află într-un echilibru perfect şi care arată întotdeauna unde este nordul. Pe vremea lui Columb, busola era un înstrument nou şi nu era înțeles de toată lumea. În ziua de 13 septembrie, întreaga flotă înaintase mult în înima oceanului, iar linia nordului se schimbă. Marinarii fuseseră învățați să se încreadă atât de mult în busolă, încât au crezut că aceasta nu-şi va schimba poziția niciodată. Dar iată că acum busola îi înşela. "Suntem prinşi în capcană", strigau ei. "Spiriduşii din această mare blestemată întorc busola cum vor ei ca să ne duc spre distrugere. Să ne întoarcem. Du-ne înapoi" cereau ei.

Dar Columb, deşi ştia că nu aceasta era explicația, le-a spus că busola functiona bine. Steaua Nordului, spre care acul arăta mereu, îşi schimbase pozitia. Aceasta îi mai calmă puțin pe marinari.

Când se aflau la o distanță de circa 40 de zile de Palos, vasele pătrunseră într-o zonă care, dacă vă uitați pe hărțile voastre, se numeşte Marea Sargasselor. Aceasta este ca o pajişte de alge şi ierburi marine plutitoare, care se află chiar în mijlocul Atlanticului. Plantele sunt aduse în acest loc de doi

mari curenți oceanici care trec peste ele, dar nu şi prin ele.

Bineînțeles că marinarii nu ştiau acest lucru, iar când vasele au început să încetinească din ce în ce mai mult din cauza vegetației, care era foarte deasă şi grea şi care nu era împrăştiată de nici un curent, aceştia erau siguri că se aflau undeva prin apropierea acelui tărâm de dincolo şi că înfricoşătorii monştri, de care auziseră, erau gata să le oprească vasele, iar după ce le cuprindeau pe toate în această plasă aveau să-i târască pe fundul mării.

Timp de aproape o săptămână, corăbiiie au trecut prin trei astfel de pajişti marine, iar după ce au ieşit din ele au întâlnit ceea ce noi numim azi vântul alizeu, o briză care nu slăbeşte nidodată şi care îi împingea mereu spre vest. Atunci, marinarii au început să strige că se aflau într-un loc vrăjit, unde nu bătea decât un singur vânt şi niciodată o briză care să-i ducă pe bieții marinari înapoi acasă. Erau teribil de speriați, nu-i aşa? Dar cred că dacă am fi fost cu ei şi am fi ştiut tot atât de mult cât ştiau ei şi noi am fi fost la fel de speriați.

Când se aflau la o distanță de cincizeci de zile de casă, pe 25 septembrie, cineva strigă, deodată: "Pământ! Pământ!" şi toată lumea îşi îndreptă privirile în zare. Aşa era şi toată lumea 1-a văzut, întinzându-se chiar în fața lor - încântătoare insule verzi, cu dealuri şi un oraş cu castele, temple şi palate care străluceau minunat în soare.

Atunci au început cu toții să țipe, să cânte imnuri de slavă şi să-şi strige unul altuia că greutățile lor luaseră sfârşit. "Chitaii acesta este Chitai" strigau ei şi s-au îndreptat direct spre oraşul strălucitor. Dar se petrecu cel mai rău lucru dintre toate care li se întâmplaseră până a-tunci. Cum se îndreptau spre pământul pe care ei îl credeau a fi Chitai, ce vezi! totul dispăru: insula, castelul, palatul, templul şi oraşul şi nimic altceva nu se întindea în fața lor decât marea învolburată.

Ceea ce văzuseră se numeşte miraj sau fata morgana - o păcleală a norilor, a soarelui şi a mării - care îi face pe oameni să-şi imagineze că văd ceea ce vor ei să vadă dar, în realitate, nu se află nimic. După acestă întâmplare, Columb a avut probleme şi mai mari cu oamenii săi, pentru că aceştia erau siguri că Amiralul vroia să-i ducă pe calea plerzaniei.

Şi aşa, cu lupte, fete morgane şi mistere ca acestea, cu păsări ciudate care zburau în jurul corăbiilor şi tot felul de lucruri plutitoare prin apă care le îndicau că undeva prin împrejurimi se afla pământ, cu spe-ranțe care se dovedeau de fiecare dată a fi deşarte şi cu marinarii care deveneau din ce în ce mai neliniştiți şi mai nemulțumiți şi care murmurau amenințări împotriva acestui aventurier italian care conducea vasele şi marinarii regelui Spaniei spre o distrugere sigură, Columb centinua să navigheze mai plin de răbdare, cu mai multă încredere şi mai sigur de succes ca niciodată.

Pe 17 octombrie 1492, adevăratul jurnal pe care îl ținea Columb arăta că, de când a părăsit insulele Canare, a parcurs 2.700 de mile. Jumalul fals, pe care îl puteau vedea marinarii, arăta că navigaseră 2.200 cie mile. Dacă ar fi continuat să meargă pe această direcție, Columb ar fi ajuns foarte curând pe coasta Floridei sau în Carolina de Sud şi chiar ar fi descoperit continentul America. Dar Căpitanul Alonso Pinzon a văzut ceva care semăna cu un stol de papagali ce zburau spre sud. Acest lucru făcut să creadă că în acea direcție se afla pământ. Aşa că îl imploră pe Amiral să schimbe cursul spre sud, fiind sigur că spre vest nu exista uscat. Împotriva voinței sale, Columb a fost în cele din urmă de acord şi schimbând direcția spre sud-vest s-au îndreptat spre Cuba.

Columb credea că înaintează spre Chitai. Insulele Japoniei erau, gândea el, la numai câteva leghe depărtare spre vest. După cum ştiți, ele sunt de fapt, dincolo de Statele Unite şi de

Oceanul Pacific, cu mii de mile mai departe spre vest, decât putea Columb să navigheze. Potrivit jumalului său, spera ca într-o zi două, să vadă oraşele şi palatele acelui loc minunat

După ce au părăsit insulele Canare, Columb a promis că oricare dintre marinari care va zări pentru prima dată pământ va fi răspătit. Această răsplată consta într-o haină de mătase şi aproare 5.000 de coroane, aşa că toți marinari îşi îndreptară privirile spre sud.

Pe la ora zece seara, în ziua de 11 octombrie, Columb, aflat pe pupa înaltă a corabiei Santa Maria, a văzut o lumină mişcătoare, ca şi cum cineva ar fi alergat pe un țărm cu o torță aprinsă. A doua zi, la ora două dimineața, era vineri 12 octombrie 1492, un marinar care stătea de veghe pe Pinta (numele lui era Rodrigo de Triana) a văzut, nu departe, linia joasă a unei coaste. Anunță, cu un strigăt de bucurie: "Pământ, ho!". Vasele s-au apropiat de țărm cât de mult au putut şi la numai zece săptămâni de când ancorele fuseseră ridicate din Portul Palos, au fost, din nou, auncate peste bord, iar corăbiile lui Columb erau ancorate în apele noii lumi.

Unde erau? Ce era? Era Chitai?

Coiumb era sigur că era Chitai. Era sigur că soarele dimineții le va zâmbi peste turnurile de marmură şi acoperişurile aurite din minunatul oraş al regilor din Chitai.

Capitolul VI
Ce a descoperit Columb

Cam cu o mie cinci sute de ani în urmă, a existat un Papă al Romei, al cărui nume era Gregorius al XIII-lea. Era foarte interesat de ştiință şi învățătură, iar când

oameni înțelepți şi învățați din vremea lui i-au arătat că în calcularea zilelor se făcuse, cu mult timp în urmă, o greşeală, acesta s-a apucat să o îndrepte. Pe vremea aceea, Papa de la Roma avea o mare influență asupra regilor şi reginelor din Europa şi în general, tot ceea ce Papa le cerea, aceştia făceau.

Aşa încât au fost toții de acord să numere din nou zilele anului şi s-a făcut o nouă calculare a timpului pe baza unei reguli pe care majoritatea dintre voi o ştiu pe de rost în versuriile:

Treizeci de zile are septembrie,
Aprilie, iunie şi noiembrie;
Toate calelalte au treizeci şi unu,
În afară de februarie, care singur
Are douăzeci şi opt - iar în final,
El are douăzeci şi nouă o dată la patru ani.

Astfel, ordinea zilelor lunilor şi a anului se numeşte, după Papa Gregorius, Calendarul Gregorian.

Această schimbare în calcularea timpului a făcut, bineînțeles, ca toate datele vechi să devină încorecte. Vechile date, care erau în Stilul Vechi, au trebuit să fie refăcute pentru a corespunde cu noile date care erau Stilul Nou.

Acum, potrivit Stilului Vechi, Columb a descoperit insulele pe care el le considera ca fiind Indiile (şi care de atunci se numesc Indiile de Vest) pe 12 octombrie 1492. Dar, după Stilul Nou, care a fost adoptat la aproape o sută de ani de la descoperirea sa, data corectă ar fi 21 octombrie. De aceea, în anul memorial al lui Columb, 1892, lumea a sărbătorit cea de-a patru suta aniversare a descoperirii Americii pe 21 octombrie care, după cum puteți vedea, este aceeaşi cu data de 12 după Stilul Vechi de calculare a timpului.

A descoperit într-adevăr Columb America? Ce era acest pământ care i-a bucurat vederea când lumina soarelui s-a ivit în acea dimineață de vineri când a văzut joasele țămuri înverzite care se aştemeau în fața caravelelor sale?. În ceea ce-l priveşte, era sigur că descoperise insulele cele mai îndepărtate ale Japoniei sau Cipangoului. Aşa că a aruncat ancorele, a ordonat să i se aducă barca cu vâsle şi s-a pregătit să ia în stăpânire Pământul în numele reginei Spaniei, care ajutase această expediție.

De ce sau cu ce drept un om dintr-o țară care debarcă pe un pământ ce aparține unei alte țări şi care, înfigând în pământ steagul regelui său, poate să spună: "Acest pământ aparține, de acum, regelui meu!" este o întrebare la care greu se poate răspunde. Dar există o zicală veche care ne spune "Dreptate are cel mai puternic". Supuşi regilor şi reginelor, vechii aventurieri exploratori, obişnuiau să navigheze în jurul lumii cu această convingere în minte şi de îndată ce debarcau pe un tărâm pe care nu-l mai văzuseră niciodată, îşi înfigeau steagul în pământ şi spuneau: "Acest pământ este al meu şi al regelui meu!". Bineânțeles că acest lucru nu se întâmpla în nici o țară cunoscută deja sau pe vreun "pământ creştin" din Europa. Însă ei credeau că toate "pământurile păgâne" aparțineau prin drept primului rege european ai cărui marinari le descopereau şi le însuşeau.

Aşadar, Columb lăsă la apă o barcă de pe Santa Maria şi, cu două dintre căpeteniile sale şi cu marinari pentru vâsle, a mers pe insulă.

Dar înainte de asta a trebuit să asculte uralele şi felicitările aceloraşi marinari care, cu doar câteva zile în urmă, erau aproape gata să-l omoare. Vedeți, acest om pe care l-au crezut nebun reuşise, într-adevăr, să-i aducă pe acest pământ minunat, aşa cum a promis. După cum se poate constata este o

mare diferență între ce spun oamenii şi ceea ce se întâmplă în realitate.

Cum am spus, Columb s-a urcat în barcă împreună cu inspectorul şi cu avocatul său. Peste armură purta o mantie de un roşu închis, iar în mână ținea steagul regal al Spaniei. În urma sa venea căpitanul Alonso Pinzon într-o barcă de pe Pinta, iar într-o barcă de pe Niña venea căpitanul Vincent Pinzon. Fiecare dintre cei trei căpitani ducea cu el "steagul crucii verzi"pe care se puteau vedea inițialele regelui şi reginei Spaniei.

În timp ce vâsleau spre uscat, au văzut câțiva oameni pe tărm. Nu erau îmbrăcați în haine de gală, aşa cum se aşteptau spaniolii să se îmbrace oamenii din Chitai. De fapt, nu aveau pe ei decât uleiuri şi vopsele şi nu se vedea nici o urmă de temple de marmură şi de palate cu acoperişuri de aur, aşa cum marinarii se aşteptau să găsească. Era o mică insulă verde, joasă şi întinsă, acoperită pe alocuri cu copaci şi care avea în centru ceva care semăna cu un lac.

Acest pământ era, de fapt, unul dintre cele trei mii de recifuri sau însule de corali care se întind de la capetele Floridei, până spre insula Haiti şi care astăzi sunt cunoscute sub numele de insulele Bahamas. Cea pe care a debarcat Columb, fusese numită de către băştinaşi Guanahani şi era fie mica insulă care astăzi este marcată pe hartă cu numele de insula fie cea numită insula Watling. Nu se ştia cu exactitate pe care dintre aceste insule a ajuns Columb, dar cercetătorii de azi nu au nici un dubiu că era vorba de insula pe care astăzi o cunoaştem sub numele de insula Watling. Faptul că nu a văzut urmă de palate sclipi-toare şi de oameni îmbrăcați pompos l-a cam dezamăgit pe Columb. Dar apoi, îşi spuse că aceasta era probabil insula cea mai înaintată din mare şi că oamenii pe care îi văzuse nu erau adevărații locuitori din Chitai. "Pe aceştia o să-i vedem în

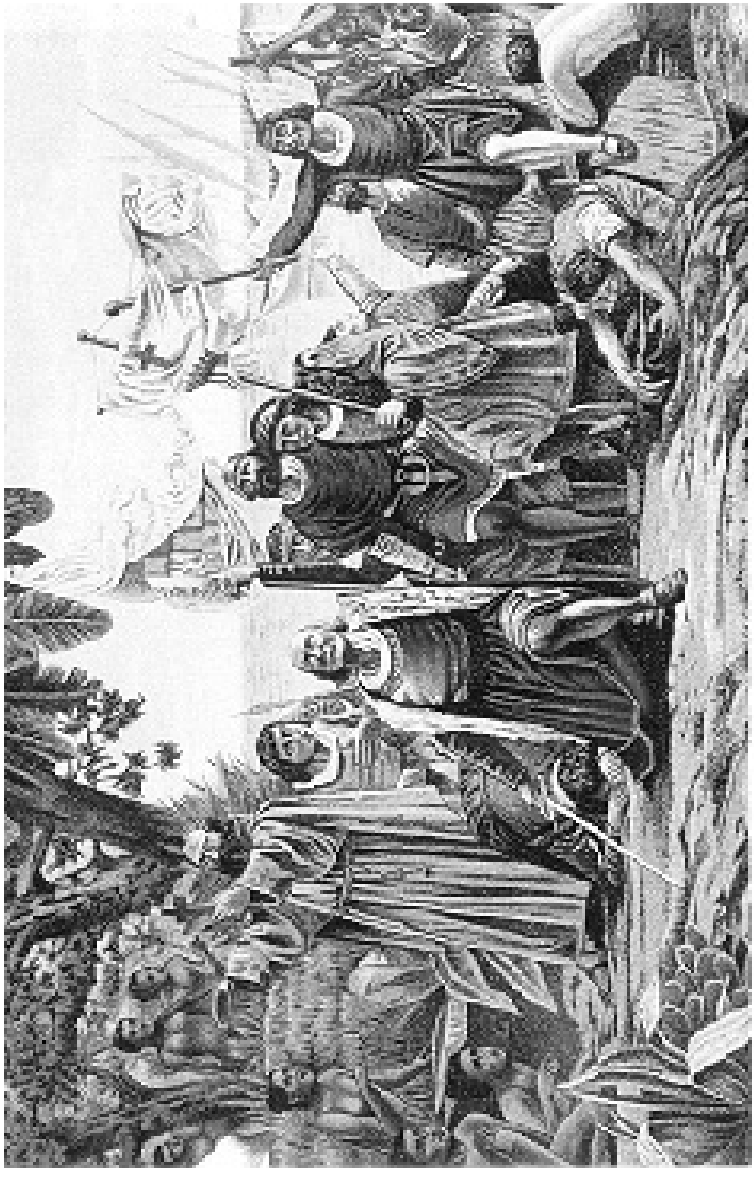

Primul contact cu băştinaşii

curând", îşi spunea el.

Aşadar, cu steagul regal, pe care se vedea crucea verde, fluturând deasupra lui, împreună cu căpitanii, ofiţerii şi cu câţiva marinari pe care îi luase cu el, în timp ce toţi ceilalţi priveau de pe puntea flotei sale, Columb păşi pe ţărm. Îşi scoase pălăria şi ţinând steagul regal într-o mână, iar sabia în cealaltă, spuse tare: "Iau în posesiune această insulă pe care o numesc San Slavador[1] şi toate calelalte insule şi pământuri din împrejurimi în numele patroanei şi suveranei mele Isabella, şi în numele regatului ei din Castilia." Nu ştim dacă acel timp Columb a rostit exact aceste cuvinte, dar ele cam aşa au sunat.

Iar după ce a făcut acest gest, căpitanii şi marinarii i-au căzut la picioare în admiraţie şi uimire, implorându-1 să îi ierte pentru toate răutăţile pe care le-au spus despre el. "Ai găsit, în cele din urmă, Chitai", strigau ei, "Tu eşti conducătorul nostru, Tu ne vei face bogaţi şi puternici. Ura, pentru marele Amiral!".

Iar când oamenii goi şi uimiţi pe ţărm au văzut toate acestea - bărci cu vâsle, aşa cum numeau ei vasele, oameni îmbrăcaţi ciudat, cu feţe albe şi bărboase, steagurile, săbiile, oamenii care îngenunchează în jurul acestui bătrân impunător în mantia sa purpurie - îşi spuseră unul altuia: "Aceştia sunt zei şi au venit din cer ca să ne viziteze!". Şi a-tunci, au căzut şi ei la pământ venerându-i pe trimişii cerului, aşa cum credeau că erau Columb şi marinarii săi.

Şi când au văzut că vizitatorii din ceruri nu le-au făcut nici un rău, ciudaţii oameni au venit mai aproape. Atunci, bărbatul cu pelerina purpurie le dădu mărgele colorate, bucăţi de materiale strălucitoare şi alte lucruri minunate pe care aceştia nu le

1- Insula San Selvador înseamnă insula Sfântului Mântuitor. Columb şi exploratorii care urmat au folosit nume religioase pentru majoritatea pănânturilor pe care le-au descaperit. (n.a.)

mai văzuseră niciodată înainte. Toate aceste gesturi i-au făcut să fie şi mai încrezători că cei care veniseră în bărcile cu vâsle să-i vadă erau, într-adevăr, din ceruri. Aşa că le-au adus fructe, flori, pene şi păsări, drept danruri; şi ambele părți, atât cei îmbrăcați, cât şi cei fără haine, s-au înțeles bine.

Dar, după cum ştim, Columb venise pe apă cu un singur gând: să găsească ținutul Chitai, iar după aceea să ducă în Spania aurul, giuvaierurile şi mirodeniile de acolo. Prin urmare, primul lucru pe care a încercat să-l afle de la locuitorii acestei insule pe care i-a numit *indieni*, deoarece a crezut că ajunsese pe o parte a coastei Indiei, a fost să descopere unde putea fi Chitai.

Era evident că nu se puteau înțelege între ei. Chiar şi Louis, traducătorul, care ştia mai bine de zece limbi şi care le încercase pe toate, nu putea să-şi dea seama ce spuneau aceşti băştinaşi. Dar din semnele, gesturile şi sunetele cuvintelor pe care ei le rosteau, Columb şi-a dat seama că ținutul Chitai era undeva spre sud-vest şi că aurul pe care era atât de nerăbdător să îl găsească, de acolo venea. *Indienii* aveau agățate de urechi şi de nas, bucăți mici de aur. De aceea, Columb a crezut printre oamenii pe care avea să-i întâlnească spre sud-vest, ar trebui să găsească cantități şi mai mari din acest metal galben. Era încântat. Simțea că succesul nu era departe. Japonia, China şi India erau toate aproape. De acest lucru era foarte sigur, dar până în ziua morții, Columb nici măcar nu a avut habar că descoperise de fapt, o lume nouă, aşa cum era, într-adevăr America. Era sigur că ajunsese pe coas-tele de est ale Asiei că a descoperit ceea ce se aştepta să descopere, adică cel mai scurt drum spre Indii.

A doua zi, Columb ridică ancorele şi luând pe vasele sale câțiva dintre bieții băştinaşi, care-i primiseră atât de bucuroşi, a pornit prin-tre grupul de insule pe care tocmai le

descoperise.

Zi după zi, Columb a navigat printre aceste superbe insule tropicale, iar despre ele şi despre oamenii care trăiau pe acele insule, Columb le-a scris regelui şi reginei Spaniei astfel: «Această țară le depăşeşte cu mult pe toate celelalte, aşa cum ziua depăşeşte noaptea prin splendoare. Oamenii de aici îşi iubesc vecinii ca pe ei înşişi; vorba lor este cea mai dulce rostire; fetele lor zâmbesc tot timpul şi sunt atât de gentili şi de iubitori, încât jur Înălțimii Voastre că nu mai există în lume un popor mai bun decât acesta."

Nu este păcat că un om atât de mare a trebuit să acționeze atât de dur asupra acestui popor inocent care l-a iubit şi în care s-a încrezut atât de mult? Columb a fost primu care i-a dezrădăcinat pe aceşti oameni din insulele lor natale şi care s-a gândit pentru prima dată să-i transforme în sclavi ai albilor.

Capitolul VII:
Cum a reuşit un băiat să strice expediția lui Columb

Columb continua să navigheze de la o insulă la alta. Cu fiecare nouă insulă pe care o descoperea, spera să se apropie de Chitai şi de templele de marmură, de palatele de aur din superbele oraşe pe care le căuta. Dar templele, palatele şi oraşele întârziau să apară. Când Amiralul a ajuns pe coasta Cubei, a spus: "Ştiu acesta este continentul Asia." Şi-1 timise pe Louis traducăturul, cu o scrisoare la "marele împărat al Chitaiului." Louis a lipsit câteva zile, dar n-a găsit nici urmă de împărat, palat, oraş, aur, bijuterii, mirodenii sau de Chitai ci numai case fragile din scarță de copac şi din trestie, culturi

de porumb şi de grâu, cu oameni simpli care nu ştiau nimic despre Chitai, Cipango sau Indii.

Aşa că, zi după zi, Columb pornea să cerceteze, mergând de la o insulă la alta, luând puțin aur de ici-colo sau câteva perle, argint şi multe piei de păsări minunate, pene şi mici bijuterii fără valoare.

Apoi, căpitanul Alonso Pinzon, care se afla la cârma Pintei, credea că putea face ceva mai bun decât să-l urmeze pe Amiral. "Ştiu, îşi spuse el, că dacă aş pleca eu singur, aş putea găsi aur şi perle din belşug şi poate chiar aş găsi Chitai." Aşa că, într-o zi, acesta plecă fără ca Amiralul să ştie ce se întâmplase cu el.

În cele din urmă, continuându-şi călătoria printre insule şi îngândurat de felul în care acționase căpitanul Alonso Pinzon, Columb a ajuns, într-o zi, pe insula Haiti. "Dacă Cuba era Chitai (sau China), atunci Haiti, îşi spunea el, trebuie să fie Cipango (sau Japonia)". Aşa că se hotărî să intre într-unul dintre porturile ei şi să petreacă acolo Crăciunul. Dar, chiar înainte de ivirea zorilor din dimineața de Crăciun, cârmaciul de pe Santa Maria, crezând că totul era în siguranță, a lăsat cârma în mâinile unui băiat, care e posibil să fi fost micul Pedro, servitorul, şi s-a dus la culcare. Restul echipajului a plecat, de asemenea, să se culce. Iar băiatul care, presupunem, se simțea atât de bine la cârma corăbiei Amiralului, intră cu Santa Maria direct într-o stâncă ascunsă în mare, iar acolo a naufragiat. Au muncit din greu ca să o scoată de acolo, dar fără nici un rezultat. S-a răstumat într-o parte, niturile s-au desprins, apa a pătruns în ea, valurile au spart-o, catargele au căzut şi astfel, Santa Maria şi-a încheiat ultima sa călătorie.

Columb era acum foarte abătut. Pinta îl abandonase, Santa Maria era acum o epavă, iar Niñia nu era destul de mare pentru a-i duce pe toți oamenii săi înapoi în Spania. Şi pentru că

nu mai avea vase, trebuia să se întoarcă imediat în Spania. Ce să facă?

Columb trebuia să iasă repede din această încurcătură. Aşa că se hotărî repede ce facă. Îşi trimise oamenii să taie în bucăți epava Santei Maria. Din bucățile şi piesele din lemn, câțiva copaci din pădure şi cu câteva pietre de pe țărm, Columb a construit o adevărată fortăreață. Avea în jur un şanț mare, un turn de supraveghere şi un pod mobil. A arborat probabil şi steagul Spaniei. A fost prima fortăreață europeană din noua lume. Pe meterezele ei Columb a ridicat bărcile pe care le salvase de pe epavă şi a numit-o fortăreața La Navidad, care înseamnă Fortăreața Naşterii Domnului, pentru că a fost construită din vasul care se scufundase în ziua de Crăciun, ziua în care s-a născut Hristos, ziua lui de naştere.

Columb a ales patruzeci dintre oamenii săi care urma să stea în fortăreață până când el se va întorace din Spania. Mulți dintre aceştia au fost foarte dornici să rămână pentru că locul era foarte frumos şi pentru că se gândeau că vor fi foarte ocupați cu strângerea aurului. Columb le-a spus, înainte de plecare, să adune cel puțin o tonă de aur până se va întoarce el. Le lăsă provizii şi praf de puşcă să le ajungă pentru un an, le-a cerut să aibă grijă şi să fie atenți, să fie buni cu indienii şi să facă din acest an unul atât de bun, încât rege1e şi regina Spaniei să fie bucuroşi a-1 răsplăti. Apoi îşi luă rămas bun şi plecă spre Spania.

În ziua de 4 ianuarie. 1493 Columb se întorcea pe micuța înapoi spre casă. Nu a ajuns prea departe, când s-a întâlnit cu pierduta corabie, Pinta. Căpitanul Alonso Pinzon a fost foarte ruşinat când 1-a văzut pe Amiral şi a încercat să-i explice cauza absenței sale. Dar Columb ştia foatre bine că motivul pentru care căpitanul Pinzon plecase fără să-i spună, era acela de a căuta aurul pe care însă, nu 1-a găsit. Dar nu-l mustră,

iar ambele corăbii plecară spre Spania.

Călătoria înapoi spre casă a fost plină de furtuni şi greutăţi. O dată, furtuna a fost atât de puternică încât Columb a crezut că Niñia va naufragia. Aşa încât a transcris repede povestea a tot ce văzuse şi făcuse, a adresat-o regelui şi reginei Spaniei şi a pus-o într-un butoiaş pe care 1-a aruncat peste bord.

Dar Niñia rezistă furtunii, iar pe 18 februarie Columb a ajuns în insulele Azore. Guvematorul portughez a fost atât de surprins de vestea întoarcerii acestui italian nebun şi s-a supărat atât de tare că de pe urma expediţiei cea care avea să profite era Spania şi nu Portugalia, încât a încercat sa-l ia pe Columb prizonier. Dar Amiralul a reuşit să scape de neospitaliera sa gazdă şi s-a ascuns pe coasta Portugaliei.

Acolo a fost obligat să debarce şi să se întâlnească cu regele Portugaliei, acelaşi rege Juan care în trecut, se purtase atât de rău cu el. Dacă ar fi putut, Juan s-ar fi purtat şi de acestă dată la fel. Dar acum, lucrurile stăteau altfel. Acum Columb era un om renumit. Făcuse o călătorie plină de succes, iar regele şi regina Spaniei ar fi intrat în conflict cu regele Portugaliei dacă acesta îndrăznea să facă ceva. Aşa încât regele a trebuit să ofere o recepţie regală în cinstea lui Columb şi să-i permită să-şi trimită un mesager la regele şi regina Spaniei cu vestea întoarcerii sale din Chitai.

Apoi Columb se îmbarcă din nou pe Niña şi plecă spre Palos. Dar din nou vechiul său prieten, căpitanul Alonso Pinzon, se purtă urât. În timpul unei furtuni pe mare, acesta 1-a părăsit din nou pe Amiral grăbindu-se înapoi spre casă. Căpitanul a pornit spre unul dintre porturile din nord ale Spaniei şi sperând să obţină el toate meritele pentru această călătorie, a trimis în grabă un sol la rege şi la regină cu vestea că se întorsese din Chitai şi că avea multe să le spună. După aceea, porni şi el spre Palos.

Pe 15 martie 1493, la exact şapte luni de când plecase spre Vest, Columb a ajuns cu Niña în portul Palos. Oamenii au recunoscut de îndată vasul. Cât s-au mai bucurat!. "Columb s-a întors", strigau ei. "A găsit Chitai! Ura! ura!". Clopotele au început să bată, tunurile să tragă şi străzile să se umple de oameni. Marinarii au fost întâmpinați cu strigăte de bucurie, iar poveştile lor au fost ascultate cu gurile căscate şi cu multe exclamații de mirare.

Aşadar Columb s-a întors în Palos. Toată lumea îl arăta cu degetul şi îi zâmbea şi nu mai vorbeau despre el ca despre "acel italian nebun care i-a târât pe oamenii din Palos spre locuri de dincolo de marginile Pământului".

Dar, în toiul acestei adevărate sărbători, cine credeți că intra în Portul Palos câteva ore mai târziu, dacă nu vasul Pinta!. Iar când căpitanul Alonso Pinzon a auzit strigătele de bucurie şi a văzut că planurile sale de a-i fura lui Columb toată gloria faptelor pe care acesta le făcuse au dat greş, nici măcar nu s-a dus să-şi vadă vechiul prieten şi să-i ceară iertare. S-a îndreptat spre casa lui fără să vadă pe nimeni. lar când a ajuns acasă, a găsit o scrisoare foarte dură din partea regelui şi a reginei Spaniei care îl mustrau pentru încercarea de a profita de Columb şi care spuneau că nu vor să mai audă de el sau să-l mai vadă vreodată. Lucrurile au luat o întorsătură atât de gravă, încât Căpitanul s-a imbolnăvit foarte rău, iar după câteva zile a murit.

Columb, după ce 1-a vizitat pe bunul său prieten, călugărul Juan Perez, de la mânăstirea din Rabida, şi i-a povestit despre toate aventurile sale, a plecat spre Barcelona, unde aşteptau Regele Fendinand şi Regina Isabella. Aceştia îi trimiseseră deja scrisori în care spuneau cât erau de fericiți că reuşise să descopere ținutul Chitai şi îi porunceau să se pregătească imediat pentru o a doua expediție. Columb îşi dădu acordul şi

apoi, cu mare vălvă, care i-a adunat pe toți oamenii la ferestre, pe străzi şi pe acoperişurile caselor, plecă spre Barcelona. A ajuns la curte într-o frumoasă zi de aprilie şi cu multă bucurie, a fost imediat primit de regele şi regina Spaniei.

Columb le-a spus unde fusese şi tot ce făcuse. Le arătă aurul, perlele, păsările şi toate ciudățeniile pe care le adusese în Spania, ca exemple de ce se putea găsi în Chitai. Le mai arătă şi cei zece indieni vopsiți şi "aranjați" pe care îi furase şi îi adusese cu el.

Iar regele şi regina au fost încântați de faptele sale. L-au pus să stea lângă ei în timp ce-şi depăna povestea şi l-au tratat pe acest amărât țesător de lână ca şi cum ar fi fost unul dintre marii lorzi sau prinți de-ai lor. I-au spus că putea să pună însemnele regale alături de are sale pe scutul sau armura sa şi i-au cerut să adune de îndată corăbii şi marinari pentru o a doua expediție în Chitai; destule vase şi marinari, spuneau ei, pentru a putea ajunge în marile oraşe din Chitai unde trebuiau să se afle templele din marmură şi palatele din aur. Dorința lor era de a câştiga prietenia marelui împărat din Chitai, să se tocmească cu ei şi să ia o bună parte din aurul, bijuteriile şi mirodeniile sale. Dar vedeți, încă nimeni nu se gândea că ce descoperise de fapt Columb, era America. Pe atunci nici măcar nu ştiau că exista un astfel de continent. Credeau că el a navigat spre Asia şi că a găsit bogatele țări despre care Marco Polo spusese atâtea poveşti.

După cum vă puteți da seama Columb era acum "omul secolului". Oriunde se ducea, oamenii îl urmau veseli şi cu strigăte de bucurie şi-l implorau să îi ia şi pe ei în următoarea călătorie spre Chitai.

Era la fel de nerăbdător ca şi ceilalți să se întoarcă pe acele insule minunate şi să pornească în căutarea aurului şi a bijuterillor. Se apucă imediat de treabă, iar pe 25 septembrie 1493,

cu o flotă de şaptesprezece vase cu un echipaj de o mie cinci sute de oameni, Columb Amiralul a părăsit oraşul Cadiz în cea de-a doua călătorie spre Chitai, Cipango şi Indii. De această dată era sigur că va găsi toate acele locuri minunate şi că va aduce cu el din superbele oraşe bogăţii nemăsurate pentru regale şi regina Spaniei.

Capitolui VIII
Cea de-a doua încercare

Columb trebuia să se fi simţit foarte bine în timp ce părăsea Portul Cadiz pentru a pleca în cea de-a doua călătorie spre Vest, nu credeţi?. Cu numai un an în urmă, dacă vă aduceţi aminte, Columb părăsea portul Palos cu o flotă amărâtă formată din trei corăbii mici. Marinarii pe care îi adunase nu vroiau deloc să plece, avea prieteni puţini, toată lumea spunea că era nebun, iar succesul părea a fi imposibil. Acum, stând pe puntea de la pupa marii corăbii cu catarg, Maria Galante, Columb ajunsese un om mare. Prin ordinul regelui şi al reginei Columb a fost numit "Amiral al Oceanelor" şi "Vice-rege al Indiilor. Avea servitori, avea comanda supremă asupra tuturor celor şaptesprezece vase ale flotei sale, mari şi mici; o mie cinci sute de oameni se adunaseră bucuroşi pe punţle acestor corăbii, în timp ce alte mii de oameni care rămaseseră acasă şi-ar dorit să plece cu el. Avea soldaţi şi marinari, călăreţi şi valeţi. Vasele sale erau tic-site cu toate cele necesare pentru târguiala cu indienii şi cu marii negustori din Chitai şi cu tot ceea ce trebuia pentru a construi case acelora care vroiau să trăiască pe pământurile de dincolo de mare.

Totul părea atât de bine şi toată lumea era atât de plină de speranțe şi aşteptări, încât Amiralul simtea acum că cele mai dragi vise ale sale deveneau realitate şi că într-adevăr, ajunsese un om mare.

Această călătorie urma să fie o goană după aur. Columb era atât de sigur de succesul său, încât le-a promis regelui şi reginei Spaniei că din banii pe care îi va căştiga din această călătorie, el însuşi va plăti pentru formarea unei armate de 50.000 de pedeştri şi 4.000 de călăreți pentru a-i îndepărta pe păgânii turci, care capturaseră şi puseseră stăpânire pe oraşul Ierusalim şi pe mormântul lui Hristos. Pentru că ani de-a rândul aceasta fusese cea mai mare dorință a creştinilor din Europa. Pentru a realiza acest lucru mulți cavaleri şi războinici curajoşi au luptat şi au murit. Dar acum, Columb era sigur că el va reuşi.

Uite aşa, marea expeditie a Amiralului înainta spre vest pe apele oceanului. Mai întâi s-a oprit în insulele Canare, unde a încărcat la bord lemne şi apă şi multe vite, oi şi porci. Apoi, pe 17 octombrie, porni direct spre Atlantic şi duminică 3 noiembrie, a văzut vărfurile dealurilor uneia dintre insulele Indiei de Vest, pe care a numit-o Dominica. O puteti găsi pe harta Indiilor de Vest.

Zile în şir a navigat de la o insulă la alta, a debarcat pe unele dintre ele şi le-a dat nume. Unele erau locuite dar altele nu; unele erau foarte mari, altele foarte mici. Dar nici una dintre ele nu 1-a ajutat în vreun fel să găsească ținutul Chitai, aşa încât se îndreptă spre Haiti (sau Hispaniola, cum o numea el) şi spre mica fortăreață construită dintr-un vas, La Navidad, unde-i lăsase pe cei patruzeci de camarazi ai săi.

Pe 27 noiembrie flota Amiralului a aruncat ancora lângă fortăreața singuratică. Era noapte. De pe țărm nu se vedea nicio lumină; prin întuneric nu se putea distinge nimic care să

semene cu zidurile unei fortărețe. Columb trase o dată cu tunul, apoi încă o dată. Dar singurele care le răspundeau erau ecourile. "Poate că cei din fortăreață nu ne aud", spuse Amiralul. În cele din urmă, se auzi pe apă sunetul unor rame, sau să fi fost clipocitul unor vâsle? O voce îi răspunse Amiralului, dar nu era vocea unui spaniol. Traducătorul, care era sin-guruI dintre cei zece indieni furați şi aduşi în Spania pe care Columb 1-a luat cu el, veni lângă Amiral. La lumina unei lanterne, a putut să desluşească silueta unui îndian într-o barcă. Acesta îi aducea daruri de la căpetenia lui. "Dar unde sunt oamenii mei din fortăreață" întrebă Amiralul. Iar apoi urmă o întreaga poveste tristă.

Fortăreața La Navidad a fost distrusă; spanioiii erau cu toți morți. Prima încercare a Spanei de a întemeia o colonie în noua lume a fost un teribil eşec. Iar pentru acest lucru, singurii vinovați erau chiar ei, spanio1ii.

După ce Columb a plecat, cei patruzeci de oameni din fortăreață n-au făcut aşa cum li s-a spus şi cum au promis solemn că vor face. Au fost leneşi, cruzi şi i-au tratat foarte rău pe băştinaşi; s-au certat între ei şi unii chiar au vrut să plece şi să trăiască pădure. Apoi au început să se îmbolnăvească; erau două tabere, fiecare fiind învidioasă pe cealaltă; indienii le deveniseră duşmani. Un aprig luptător din pădure, al cărui nume era Caonabo, i-a condus pe indieni împotriva albilor. Fortăreața şi satul au fost luate prin surprindere, înconjurate şi nimicite, iar mica armată de "cuceritori", aşa cum le plăcea spaniolilor să se considere, au fost ei înşişi cuceriți şi omorâți.

A fost o dezamăgire teribilă pentru Columb. Omul în care a avut încredere î1 trădase. Aurul pe care i-a pus să-1 adune nici măcar nu fusese găsit. Toate planurile sale dăduseră greş.

Dar Columb nu era omul care să se lase înfrânt. Fortăreața fusese distrusă, oamenii omorâți, iar încercarea lui de colo-

nizare a dat greş. "Nu mai poate fi salvat nimic acum", spuse el. "Voi încerca din nou."

De acesta dată nu va mai construi o fortăreață, ci un întreg oraş. Acum avea destui oameni şi materiale ca să-1 facă şi încă să-l facă bine. Aşa că se apucă de treabă.

Dar locul pe care îşi construise nefericita fortăreată La Navidad din epava la fel de nefericitei corăbii Santa Maria nu mai era bun. Era prea jos, umed şi periculos. Trebuia să găsească un alt loc. După ce căută un timp alese, în final, un amplasament în partea de nord a insulei. Îl puteți vedea dacă vă uitați pe harta insulei Haiti, în Indiile de Vest; este aproape de Capul Isabella.

A găsit un port bun pentru corăbii, un loc pe stânci tocmai bun pentru fortăreață şi pământ bun pentru grădini. Columb îşi întemeie aici noul său oraş şi îl numi după numele prietenei sale, regina Spaniei, oraşul Isabella.

Însemnă în centru un loc pentru parcul sau grădina sa, iar în jurul acestuia a proiectat o stradă. De-a lungul acestei străzi a construit clădiri mari din piatră ce urmau să fie folosite drept depozite, o bise-rică şi o casă pentru el, pentru că de acum era guvematorul coloniei. De-a lungul străzilor s-au construit case pentru oamenii care urmau să locuiască în acest oraş nou, iar într-un loc stâncos, înconjurat de nişte turnulețe ciudate care dădeau spre mare, se afla fortăreața din piatră care proteja micul oraş. A fost prima aşezare făcută de albi pe întregul pământ nou al Americii.

Trebuie să ştiti că sunt unii oameni înțelepți şi foarte luminați care nu sunt de acord cu ceea ce tocmai am spus. Ei afirmă că înainte cu cinci sute de ani ca marele Columb să ajungă acolo, un print norve-gian sau viching, al cărui nume era Leif Ericsson, a construit pe malurile frumosului râu Charles, cam la 12 mile de Boston, un oraş pe care 1-a numit Norumbega.

Dar acest lucru nu a fost dovedit până acum. Este doar fantezia unui om învățat care a studiat singur aceste fapte şi care a crezut în existența unui astfel de oraş. Dar el nu ştia cu adevarat că acest oraş a existat, aşa cum ştim noi despre oraşul Isabella; prin urmare, rămâne să spunem în continuare că cel care a descoperit într-adevar America şi care a construit primul bastion şi primul oraş pe malurile oceanului a fost Cristofor Columb, deşi el era sigur că făcea toate acestea în Asia, pe țărmurile Chinei sau Japoniei.

După ce a terminat popularea noului oraş Isabella, Columb şi-a adus aminte că principalul motiv pentru care a fost trimis era acela de a strânge cât mai mult aur. Oamenii săi începuseră deja să şuşotească. Spuneau că nu veniseră până aici ca să sape beciuri sau ca să construiască colibe, ci pentru a găsi aurul care avea să-i facă bogați şi fericiți.

Deci Columb porni în căutarea aurului. La început, părea că vor avea succes. Indienii le spuseseră poveşti grozave despre aurul care putea fl găsit în munții insulei Haiti. Oamenii trimişi in munți au descoperit urme de aur şi imediat Columb a trimis acasă, la regele şi regina Spaniei veşti imbucurătoare.

Apoi Columb şi oamenii săi au căutat peste tot sclipitorul metal galben. L-au căutat în râuri, au săpat după el în pământ, i-au trimis şi pe băştinaşi să-l caute, până când bieții nameni cu toții au început să urască până şi cuvântul aur şi au început să creadă că acest metal era singurul scop al vieții albilor, singurul pentru care munceau şi de care le păsa. Ridicând o bucată din acest metal, pe care ajunseseră să-l urască indienii îşi spuneau unii altora:"Iată, aurul creştiniior". Şi aşa se făcu că bieții băştinaşi îngrijorați, care nu erau obişnuiți cu o muncă atât de grea, s-au folosit de cea mai uşoară metodă de a-i îndepărta pe noii veniți, spunându-le spaniolilor cele mai mari minciuni despre locurile unde se putea găsi aur, întot-

deauna undeva departe, numai de s-ar duce să-l caute.

Pe 13 ianuarie 1494, Columb a trimis înapoi în Spania douăsprezece din cele şaptesprezece vase ale sale. Insă odată cu ele nu a trimis regelui şi reginei şi aurul promis. A trimis în schimb scrisori în care promitea acest aur. A mai trimis, ca prizonieri pentru pedeapsă, şi câțiva dintre cei mai neascultători şi certăreți dintre colonişti şi, lucrul cel mai rău, a trimis regelui şi reginei o notă prin care le cerea să-i permită a trimite în Spania toți indienii pe care îi prinde pentru a fi vânduți ca sclavi. Spunea că astfel, puteau să facă din indieni nişte "buni creştinii", iar cu banii care proveneau din vânzarea lor, puteau să cumpere vite pentru colonie şi să lase şi nişte bani în visterille regale.

Este greu de crezut un om precum Columb putea să facă aşa ceva. Dar din păcate este adevărat şi el a fost, într-adevăr, primul om care a întrodus vânzarea de sclavi în America. Bineînțeles că lucrurile stăteau altfel pe atunci decăt stau astăzi, iar oamenii nu vedeau în această afacere oribilă un lucru atât de rău. Dar unii erau împotriva comerțului cu sclavi şi vorbeau deschis despre asta. Ce spuneau ei nu era, oricum, luat în seamă şi astfel a început sclavia în noua lume. Această faptă a lui Columb a provocat multă durere şi mult necaz oamenilor de pe acele pământuri. Până şi marele făzboi dintre nord şi sud din Statele Unite, în care au luptat de ambele părti, cu arme şi săbii, tații şi poate bunicii voştri, îşi are rădăcina în decizia marelui Amiral Columb, petrecută cu sute de ani în urmă.

Aşadar, cele douăsprezece corăbii au făcut cale întoarsă spre Spania iar Columb, cu cele cinci vase care îi mai rămăseseră, cu soldații şi colonistii lui au rămas în noul oraş Isabella, pentru a contiua goana după aur sau pentru a deveni fermieri în noua lume.

Capitolul IX
Cum au început necazurile pentru Amiral

Atât fermierii, cât şi căutătorii de aur au început să fie nemulţumiţi de acest pământ pe care veniseră atât de încrezători. Fermierilor nu le plăcea ceea ce făceau şi se gândeau că le-ar fi mai bine dacât ar fi căutatori de aur în schimb, căutătorii de aur au aflat pe propria lor piele că scoaterea din apă sau culegerea de pe stânci a acestui metal galben, pe care erau atât de nerăbdători să îl obţină, era una dintre cele mai grele munci.

Columb însuşi nu era deloc satisfăcut de cantitatea mică de aur pe care o scotea din râurile şi minele din Haiti; se săturase de certurile şi mormăielile oamenilor săi. Aşa că într-o zi, ridică ancorele celor cinci corăbii şi porni în căutarea unor mine de aur mai bogate sau poate, în căutarea acelor oraşe minunate din Chitai pe care era încă foarte determinat să le găsească.

Navigă spre sud şi descoperi insula Jamaica. Apoi, navigă de-a lungul ţărmurilor Cubei. Marea insulă se întindea pe atât de multe mile, încât Columb era sigur că acela era continentui Asia. Dar exista totuşi o scuză pentru acestă greşeală. Numărul mare de insuliţe pe lângă care a trecut păreau să fie exact la fel cu cele din cărţile despre Chitai pe care le citise Columb; copacii şi fructele pe care le-a găsit în insule păreau să fie identice cu cele despre care călătorii spuneau că existau în Chitai.

Dar, fiţi siguri că templele din marmură, palatele cu acoper-

işuri din aur şi superbele oraşe nu s-au arătat deloc. Însă Columb era atât de sigur că descoperise Asia, încât i-a pus pe oamenii săi să semneze o hârtie în care declarau că Pământul pe care îl descoperiseră (şi care era, după cum ştiți, insula Cubei) era cu adevărat coasta Asiei.

Bineînțeles nu era adevărat dar, în acest fel îi făcea pe oamenii din Spania, ca şi pe rege şi regină, să creadă că aşa era. Acesta era lucrul cel mai important. Aşa încât, pentru a-i face pe marinari să-şi mențină cuvântul dat şi cele spuse în declarația pe care o semnaseră, Columb a ordonat ca fiecare ofițer care va spune după aceea că se înşelase, să plătească o amendă de o sută de coroane; iar dacă vreun marinar va face acest lucru, acela va primi to sută de lovituri cu biciul şi i se va tăia limba. Era o modalitate cel puțin ciudată de a descoperi Chitai, nu-i aşa?

Apoi Columb, temându-se de un alt naufragiu sau de o altă răscoală, s-a întors în Isabella. Oamenii erau nemulțumiți, corăbiile erau deteriorate şi începuseră să ia apă, iar goana după aur şi palate a dat din nou greş. A navigat in jurul Jamaicăi; a ajuns până la extremitatea estică a insulei Haiti iar apoi, tocmai când urma să intre în portul Isabella, puterile lui au cedat. Era copleşit de toate dezamăgirile şi de oboseala acumulată. Se simțea foarte, foarte rău şi pe 29 septembrie 1494, după cinci luni petrecute pe apă, cinci luni de goană şi hoinăreală, Niña întra in portul Isabella avându-l la bordul ei pe Columb, care era atât de rău cuprins de friguri, încât nici măcar nu-şi putea ridica mâna sau capul pentru a da ordine oamenilor săi.

Timp de cinci luni, Columb a zăcut în casa sa de piatră din piața oraşului Isabella, foarte bolnav. Fratele său, Bartolomeu, tocmai venise din Spania cu alte trei vase, aducând provizii pentru colonie. Aşa încât Bartolomeu a preluat conducerea

pentru un timp.

Iar când Columb zăcea bolnav, unii dintre oamenii de frunte din colonie au înhățat corăbiile cu care Bartolomeu Columb venise în ajutorul fratelui său şi au navigat înapoi spre Spania, unde le-au spus regelui şi reginei tot felul de lucruri rele despre Columb. Aceştia erau spanioli, iar Columb era italian. Erau geloşi pe el pentru poziția înaltă pe care o avea şi pentru că putea spune mai multe decât ei. Erau supărați pentru că li se promisese că vor fi duşi în minunatele oraşe din Chitai şi la sclipitoarele mine de aur de acolo, dar tot ce a făcut Columb a fost să-i debarce pe nişte insule locuite de sălbatici goi şi să-i pună să muncească din calea afară de mult pentru puținul aur pe care 1-au găsit. Le promisese putere, dar s-au întors acasă mai săraci decât au plecat. Aşadar, erau foarte furioşi pe Columb, la fel cum sunt, căteodată, fetele şi băieții furioşi unii pe alți. Şi astfel, au spus cele mai cumplite poveşti pe care şi le-au putut imagina despre el, 1-au făcut în fel şi chip şi i-au sfătuit pe regele şi regina Spaniei să plece în căutarea "marelui lor Amiral" ori altfel acesta va profita de ei şi îşi va păstra pentru el cea mai mare parte din orice va putea găsi pe noile tărâmuri.

În cele din urmă, Columb începu să se însănătoşească. Când află .ce făcuseră duşmanil săi, începu să fie îngrijorat că aceştia vor determina pe rege şi pe regină să-i refuze, în viitor, orice fel de ajutor. Aşa că, de îndată ce se puse pe picioare, în ziua de 10 martie 1496, plecă înapoi spre Spania.

Cât de diferit era totul acum față de ce se întâmplase cu doi ani în urmă, când pleca plin de speranțe din portul Cadiz. Atunci totul părea strălucitor şi promițător, iar acum totul era întunecat şi dezamăgitor. Cea de-a doua călătorie în Indii s-a dovedit a fi fost un eşec.

Obosit de atâtea eforturi de a încerca să mențină ordinea

printre oamenii săi nemulțumiți, de a nu-i scăpa din priviri pe indienii care încetaseră să-i mai fie prieteni, de a găsi aurul şi perlele care nu puteu fi scoase la iveală decât prin muncă foarte grea, de a se dumiri unde era şi unde ar putea fi Chitai, Columb porni spre casă. Bolnav, îngândurat, dezamăgit, amenințat de duşmani în Indii şi de alții şi mai periculoşi acasă, trist, plin de regrete şi înfricoşat, dar totuşi la fel de hotărât şi de curajos ca întotdeauna, pe 10 martie 1496, Columb plecă la bordul caravelelor sale cu două sute cincizeci de oameni bolnavi de friguri şi de dorul de acasă, iar pe 11 iunie, cele două vase intrară în portul din Cadiz.

Călătoria a fost una foarte obositoare. Lihniți de foame, bătuți de furtuni şi văitându-se într-una, echipajul înfometat se "năpusti peste bord", fericit să fie din nou pe pământul de acasă, dar mai toți arătându-şi nemulțumirea şi vorbindu-l de rău pe comandantul lor, Amiralul.

Dar Columb era şi el la fel de abătut ca ceilalți. Păşi pe țărm îmbrăcat nu în armură strălucitoare pelerină purpurie precum un cucerior, aşa cum se întâmplase când s-a întors pentru prima oară, ci într-o îmbrăcăminte ca cea a unui penitent: o robă lungă, dintr-un material prost, strânsă la mijloc cu un şiret înodat şi cu o glugă lăsată pe față ca la un preot. El nu ştia încă ce poveşti îngrozitoare spuseseră despre el duşmanii săi şi nici nu ştia cum aveau să-l primească regele şi regina. Le-a promis atât de mult şi le-a adus atât de puțin. Promise atât de plin de speranță şi se întorsese atât de umilit şi de disprețuit. În 1492 fusese cel mai important om din lume iar acum, în 1496, era un om fără succes, părăsit de aproape toți prietenii şi foarte nepopular. Aşa că vedeți, dragi băieți şi fete, cât de trecător este succesul, cum un om care astăzi este un erou mâine se poate transforma într-un cerşetor.

Dar aşa cum se întâmplă mai tot timpul, Columb era mult

prea speriat. Tatuşi nu căzuse în dizgraţie aşa cum şi-a închipuit el. Deşi duşmanii săi spuseseră tot felui de lucruri rele împotriva lui regele, şi în mod special regina, nu puteau uita că în cele din urmă, el era cel care a găsit un nou pământ pentru Spania. Ştiau că deşi nu se întorsese cu multe bogăţii din Indii, descoperise totuşi pentru Spania un pământ care, în mod sigur, în timp, le va aduce bogăţii, averi şi putere.

Aşa încât au trimis cavaleri soli la Columb, prin care spuneau să vină de îndată la curte pentru a-i ura bun venit prin cuvinte calde şi prietenoase. Aşa cum vă puteţi da şi voi seama, Columb s-a bucurat foarte mult de îndată ce a văzut că lucrurile păreau să se întoarcă în favoarea sa. Aşa că îşi aruncă hainele de penitent şi se grăbi spre curte. Iar primul 1ucru pe care îl făcu a fost să-i ceară regelui şi reginei să-i pregătească o nouă flotă. De această dată a spus că şase vase i-ar fi de ajuns. Cu trei dintre acestea, Columb era sigur că va putea naviga pe apele încă nedescoperite care se întindeau dincolo de Haiti şi pe care ştia că va ajunge în Chitai.

Mi-e teamă că regele şi regina Spaniei începuseră să se îndoiască de existenţa acestui Chitai nedescoperit încă. Oricum, aveau alte pro-bleme la care trebuiau să se gândească şi nu păreau prea nerăbdători să mai cheltulască alţi bani pe corăbii şi marinari. Cu toate acestea, i-au vorbit foarte frumos lui Columb. I-au dat un nou titlu (de această dată a fost numit duce sau marchiz), i-au oferit drept cadou o bucată destul de mare de pământ în insula Haiti dar au mai trecut multe luni de zile până când aceştia s-au hotărăt să-1 ajute cu corăbiile şi banii pe care îi ceruse.

În cele din urmă, regina Isabella care întotdeauna se arătase mai interesată de Columb şi de planurile sale decât regele, soţul său, puse un cuvânt bun pentru el. I s-au dat cele şase corăbii, cu oamenii şi proviziile necesare, iar pe 20 mai 1498,

Amiralul a pornit în cea de-a treia sa călătorie spre tărâmurile pe care toată lumea le numea acum Indii.

Oamenii nu mai erau acum atât de exaltați de această călătorie. Chitai şi bogățille de acolo deveniseră deja o poveste, şi încă una în care puținii mai credeau, nu-l mai urmăreau acum pe Amiral prin toate locurile implorându-l să-i ia cu el. Sutele de oameni bolnavi, dezamăgii şi supărați care se întorseseră acasă săraci în loc să se întoarcă bogați, şi bolnavi în loc să fie puternici, trecuseră pe acolo. Oamenii au început să creadă că acest Chitai nu era altceva decât un vis şi că poveştile despre cantitățile mari de aur şi despre bogățiile nemaîntâlnite de care auziseră nu erau decât nişte "poveşti marinăreşti" pe care nimeni nu le putea crede.

Deci era greu să adune un echipaj îndeajuns de mare pentru a umple cele şase vase care alcătuiau flota. În cele din urmă, totul fu pregătit şi cu un echipaj de două sute de oameni, fără a-i mai pune la socoteală pe marinari. Columb a ridicat ancorele din micul port San Lucar, la nord de aproape de gura răului Guadalquivir, şi a pornit spre vest.

De acestă dată era hotărăt găsească continentul Asia. Deşi, dacă vă mai amintiți, când i-a pus pe oameni să semneze o hârtie în care se spunea de coasta Cubei că era Asia, se pare ei s-a îndoit de aceasta. Columb nu descoperise decăt nişte insule, "Dacă aşa stau lucrurile", spuse el, "atunci, Chitai trebuie să fie de partea cealaltă a acestor insule, iar ceea ce trebuie eu să găsesc este Chitai."

Cu acest plan în minte, Columb a trimis trei dintre vasele sale spre micul orăşel Isabella, iar cu celelalte trei s-a îndreptat mai mult spre sud-vest. Pe întâi august, în fața corăbiilor s-au ivit vărfurile a trei munți de pe o insulă mare pe care Columb o numi Trinidad sau Sfânta Treime.

Dacă vă uitați pe hărțile voastre cu America de Sud veți

vedea că Trinidad se aproape de gura râului Orinoco, un râu mare din partea de nord a Americii de Sud.

Columb a navigat de-a lungul acestei insule, iar în acest timp, uitându-se spre vest, a văzut ceva care părea a fi o altă insulă. Dar nu era aşa. Era coasta Americii de Sud. Pentru prima dată, dar fără să o ştie, Columb a văzut marele continent pe care îl căuta de atâta timp, numai că îl căutase sub un alt nume.

Deci vedeți, povestea lui Columb arată cât de plină de greşeli a fost viața lui. În prima sa călătorie, a descoperit o insulă despre care a crezut că era țărmul emisferei Estice; în cea de-a treia călătorie a descoperit continentul Noii Lumi şi a crezut că era doar insulă de pe coasta Vechii Lumi. Viața lui a fost plină de erori, dar aceste erori s-au dovedit a fi, pentru noi, succese extraordinare.

Capitolul X
Din paradis în închisoare

Dacă' ştiți vreo fată sau vreun băiat care nu au în minte decât un singur lucru, veți doscoperi că întotdeauna vorbesc numai despre acel lucru. Nu-i aşa? Ei au ceea oamenii îl numesc, un "hobby-horse" (care ştiți, este un cal de lemn pentru copii) şi sunt gata, cum spunem noi, să vorbească despre subiectul lor favorit până la nesfârşit.

Dacă acest lucru este adevărat în cazul unor fete şi băieți, este şi mai adevărat la bărbați şi la femei. Sunt oameni care nu au în cap decât o singură idee şi indiferent de ce văd sau faci se întorc mereu la acea idee.

Aşa era şi în cazul lui Columb. Toată viața a avut un singur

gând - să găsească Asia, Indiile, sau Chitai, cum le numea el, navigând spre vest. Într-adevăr, a navigat spre vest şi a găsit pământ. Iar din cauza aceasta, aşa cum am văzut, toate călătoriile şi expedițiile sale au fost făcute pe baza credinței ferme că descoperea părți noi ale coastei de est a Asiei. Niciodată nu i-a trecut prin gând că descoperise o lume nouă.

Când s-a uitat spre vest, în timp ce naviga în jurul insulei Trinidad şi a văzut țărmul îndepărtat, şi-a spus că era o nouă parte din Asa. Era la fel de sigur de.acest lucru cum fusese şi înainte sigur de Cuba, că era parte a continentului asiatic.

Dar când înaintă spre gura râului Orinoco, Columb a fost uimit. Apa nu mai era sărată şi pe măsură ce înainta, devenea din ce în ce mai dulce. Năvălea atât de învolburată printre cele două strâmtori la nord şi sud de capetele insulei (care, datorită puterii teribile a curenților, le-a numit Gura Leului şi Gura Dragonului) încât, la început, nu a putut să-şi dea nici o explicație.

Apoi, a avut o idee ciudată. Columb era un mare cititor al Bibliei; unii dintre învățații zilelor sale care studiaseră Biblia, spuneau că Grădina Edenului se afla pe un tărâm îndepărtat din est, pe unde curgea un râu furios care izvora din dealurile Paradisului. Când Columb a văzut pământul minunat pe care a ajuns şi învolburatul râu care-şi arunca spre mare valurile, le asemănă cu poveştile di Biblie pe care le ştia atât de bine şi a fost aproape sigur că descoperise intrarea în Grădina Edenului.

Ar fi navigat bucures spre galful strâmt şi de-a lungul râului pentru a explora acest pământ divin, dar era bolnav de gută. Ochii îi erau atât de inflamați, încât abia dacă mai vedea, corăbiile erau nesigure şi fisurate iar atunci a şimțit că trebuia să se grăbească înapoi spre oraşul Isabella unde frații săi, Bartolomeu şi Diego, preluaseră comanda şi aşteptau nerăb-

dători întoarcerea sa.

În cele din urmă, se îndepărtă de minunatul pământ, despre care credea că trebuie să fi fost Paradisul, şi porni spre Haiti. Pe 19 august a ajuns pe coasta din insulei Haiti. A trimis mai întâi, un mesager cu vestea sosirii sale şi curând îl salută pe frate1e său Bartolomeu care a venit imediat să-l întâmpine.

Bartolomeu Coiumb avea să-i spună fratelui său Cristofor o poveste tristă. Lucrurile luaseră o întorsătură foarte rea în Haiti, iar bietului Amiral i se făcea din ce în ce mai rău pe măsură ce-1 asculta pe Bartolomeu.

Ați mai auzit spunându-se că fiecare turmă are oaia ei neagră. Şi în această colonie a lui Columb existau oi negre. Erau oameni leneşi, nemultumiți, învidioşi care creau mari probleme atât în Isabella, cât şi în noul oraş pe.care Bartolomeu îl construise de cealaltă parte a insulei şi pe care 1-a numit Santo Domingo.

Astfel de oameni aduc mereu necazuri, iar aceştia pricinuiseră multe probleme în Haiti. Columb a stat atât de mult in Spania, "încât noii locuitori au început să creadă că sigur avea probleme şi era în dizgratie, că regele şi regina erau furioşi pe el şi că ofițerii, viceregii şi amiralii săi urmau să-i fie luați. Dacă aşa stăteau lucrurile, aveau de gând nu mai depindă de nimeni. Nu mai vroiau să se supună regulilor fraților Amiralului, Badolomeu şi Diego, pe care Columb îi lăsase în locul său.

Aşa că s-au răsculat şi au transfomat totul într-o situație atât de dificilă pentru cei doi frați, încât întreaga insulă a fost curând stăpânită de lupte şi dispute.

Conducătorul acestei revolte era unul dintre şefii coloniei pe nume Roland. Când Columb şi Bartolomeu au intrat în portul din Santo Domingo pe 13 august, au aflat că Roland şi oamenii săi şi-au ridicat o tabără în cealaltă parte a insulei şi

că au declarat că de acum în colo, erau hotărâți să nu mai aibă nimic de-a face cu cei trei frați Columb.

Rebeliunea a afectat foarte mult întreaga colonie. Situația era disperată, atât de disperată încât Columb, după ce se gândi îndelung, a hotărît că singura modalitate de a ieşi din această stare era să cedeze în fața lui Roland şi să încheie un fel de acord cu el prin care toată lumea să trăiască împreună în pace. "Dar totuşi", îşi spuse el, "am să mă plâng regelui şi am fac în aşa fel încât acest rebel să fie pedepsit."

Aşa că Amiralul i-a scris lui Roland o scrisoare în care era de acord să uite şi să ierte tot ceea ce făcuse dacă acesta se va întoarce şi-l va ajuta facă din nou această colonie puternică şi unită. Roland a fost de acord cu condițiile puse de Columb numai dacă va primi aceeaşi po-ziție pe care a avut-o înainte şi dacă el, Columb, va avea grijă ca oamenii săi să aibă orice pământuri vor. Columb acceptă şi de asemenea, îi lăsă pe rebeli să-i folosească pe bieții băştinaşi ca sclavi pe pământurile lor. Pentru un timp problemele păreau rezolvate iar Columb a trims spre Spania două dintre corăbiile sale cu scrisori pentru rege şi regină. În aceste scrisori Columb îl acuza pe Roland de înstigare la revoltă şi încerca le explice de ce lucrurile mergeau atât de prost în Haiti.

Dar când corăbiile au ajuns în Spania, veştile aduse de ele şi celelalte scrisori nu au făcut decât să pună paie pe foc. Cei din Spania auziseră atâtea lucruri bizare de dincolo de mare încât începuseră să-şi piardă încrederea în Columb. Oamenii care îşi pierduseră banii şi sănătatea în cea de-a doua nefericită călătorie a Amiralului, erau acum vagabonzi leneşi care hoinăreau prin docuri sau care dădeau târcoale pe la curte spunând cum Columb făcuse din ei nişte cerşetori, huiduindu-i şi insultându-i pe cei doi fii ai lui Columb, care acum erau servitori în suita reginei. Aceştia îi numeau pe băleți, fii

"Amiralului din Țara Țânțarilor".

Apoi au venit vasele cu vestea rebeliunii lui Roland, dar cu aur foarte puțin sau deloc. Oamenii începuseră să spună despre Columb că era un vicerege şiret care nu era în stare să mențină ordinea printre oamenii săi pentru că, era limpede, era mult prea ocupat să ascundă aurul şi perlele. Ei credeau că toate aceste bogății fuseseră găsite în Râul Paradisului pe care se spunea că 1-a descoperit Amiralul.

Apoi au sosit alte cinci vase încărcate cu sclavi indieni, trimise în Spania de Columb, iar împreună cu aceştia şi vestea că Roland fusese iertat de Columb şi rebelilor li se dăduse pământ şi funcții în Haiti.

Regele Ferdinand nu-l plăcuse niciodată pe Columb şi a regretat mereu că i-a dat acestuia atât de multă putere şi o parte aşa de mare din profituri. Regina la rândul ei, începuse creadă că deşi Columb era un bun marinar era, în acelaşi timp, un foarte prost guvernator. Dar când auzi de vasele pline de sclavi trimise de Columb şi descoperi că prin-tre bietele creaturi se aflau şi ficele unor conducători sau căpetenii de trib ale indienibr, regina se supără foarte tare şi se întrebă cum de îndrăzneşte vice-regele" ei să-i folosească astfel vasele fără ştirea sa. Lucrurile au început să meargă într-adevăr, rău pentru Columb. Regele şi regina promiseseră că numai membrii familei Amiralului vor fi trimişi să guverneze insula; mai promisesară că nimeni altcineva în afară Columb nu va avea dreptul să facă negoț pe noile pământuri. Dar acum începuseră să-şi retragă promisiunile. "Dacă Amiralul nu poate găsi aur şi mirodenii", spuneau ei, "o vor face alții". Aşa că le dădu voie şi altor căpitani să exploreze şi să facă negoț în noile insule. Iar pentru că plângerile împotriva Amiralului nu mai conteneau, au început să se gândească să trimită pe altcineva să guvemeze în insule.

Din partea lui Columb veneau multe scrisori în care acesta îi ruga pe rege şi pe regină să-l lase să continue vânzarea de sclavi şi de asemenea să trimită pe cineva care să poată judeca disputa cu Roland. Atunci regele şi regina au hotărât că trebuie să facă ceva. Regina a ordonat ca sclavii aduşi de Columb să fie trimişi înapoi, iar regele îi spuse unuia dintre ofiţerii săi, pe nume Bobadilla, să plece în Haiti şi să lămurească lucrurile. Regele mai trimise şi o scrisoare prin care îi ordona lui Columb să vorbească cu ofiţerul său, să renunţe la toate fortăreţele şi armele din colonie şi să i se supună lui Bobadilla întru totul.

Bobadilla plecă imediat. Dar înainte să purceadă la drum, pro-blemele, după cum ştim, fuseseră deja îndreptate de Amiral, aşa că atunci când Bobadilla a ajuns în Haiti, era peste tot linişte şi pace. Columb şi Roland deveniseră prieteni (sau cel puţin, aşa părea), iar lucrurile se aflau din nou într-o bună rânduială.

Dar nu asta era realitatea pe care sa bazase Bobadilla. Se aştepta să găsească totul în aşa hal, încât imediat să trebuiască să prea el totul şi să devină un om şi mai mare decăt Amiralul. Dacă totul era bine, a-tunci însemna că făcuse degeaba această călătorie şi prin urmare, toată lumea va râde de el. Drept urmare hotărâ să meargă mai departe, chiar dacă nu era nevoie de implicarea sa. Fusese trimis să facă anumite lucruri şi avea de gând să le facă imediat. Fără a-i cere lui Columb sfa-tul sau asistenţa, puse stăpânire pe toate fortăreţele şi spuse tuturor că, de acum încolo el va fi guvematorul insulei. Declară că venise pentru a clarifica situaţia iar apoi ascultă plângerile tuturor oilor negre din colonie - şi dacă aţi fi văzut numai cum se îngrămădeau în jurul lui şi cum spuneau cele mal cumplite lucruri cu putinţă împotriva Amiralului pe care odinioară, fuseseră atât de nerăbdători să-l urmeze.

Bobadilla îi ascultă pe toți iar apoi începu să-şi folosească puterea cu care fusese investit de rege şi de regină de a-l pedepsi şi discredita pe Columb lucru pe care, de fapt, regele şi regina nu îl doriseră. Bobadlia se mută în palatul Amiralului şi ordonă lui Columb şi fraților săi vină la el. Când aceştia au venit, crezând că vor discuta despre cele întâmplate, Bobadilla ordonă să fie luați prizonieri şi consderati trădători, să li se lege mâinile şi picioarele cu lanțuri şi să fie trimişi în temniță.

A fost cea mai tristă zi din viața lui Columb. Omul care descoperise o lume nouă pentru regele şi regina sa, care muncise din greu în serviciul lor şi care se străduise să facă totul cât mai bine, deşi făcuse şi multe greşeli, era acum aruncat în temniță - ca un hoț sau criminal. Amiral al Oceanelor, Vice-rege al Indiilor marele om pe care toată Spania îl slăvise şi-l invidiase, era ținut prizonier în insula pe care chiar el o descoperise, iar toată puterea i-a fost luată de un străin. Era bolnav, dezamăgit şi învins în toate planurile sale. Iar acum, era în lanțuri. Cea de-a treia călătorie se sfărşise cel mai rău dintre toate. Promise să găsească Chitai dar descoperise, aşa cum credea el, Grădina Edenului Râul Paradisului. Acum, ca un fel de încununare a tuturor eşecurilor, a fost arestat din ordinul regelui şi al reginei pe care, în tot acest timp încercase să-i servească. Puterea şi poziția i-au fost luate de un mesager insolent şi nemilos sosit din Spania. A fost aruncat în închisoare, iar peste câteva zile îmbarcat în grabă pe o corabie împreună cu frații săi şi trimis în Spania pentru a fi judecat şi pedepsit. Cum se vor termina toate acestea? Nu era oare un sfârşit trist şi jalnic pentru strălucitoarele sale vise de succes?

CapitoLui XI
Întoarcerea Amiralului şi cum a reuşit să plece din nou

Cred că gândiți despre Bobadilla că era un om foarte rău. Şi, într-adevăr, era. Dar, în acele vremuri, oamenii erau cruzi unii cu alții ori de câte de ori aveau puterea în mâinile lor. Timpurile în care a trăit Columb nu erau ca cele în care trăim noi astăzi. Nici măcar nu puteți să vă dați seama cât de norocoşi sunteți, dragii mei. Bobadilla fusese trimis acolo pentru a îndrepta situația creată de Columb şi credea că pentru a face acest lucru trebuia să fie dur şi neânduplecat, aşa cum văzuse el că erau ceilalți oameni de la putere. Până şi regina Isabella nu s-a dat la o parte de a face lucruri groaznice unor anumiți oameni pe care ea nu-i plăcea, atunci când avea putere asupra lor. În acele vremuri, răutatea era ceva obşnuit. Putem spune că era în "spiritul epocii". Prin urmare, nu trebuie să-l învinovățim pe Bobadilla prea tare, chiar dacă suntem cu toții de acord că a fost foarte dur cu Columb.

Aşadar, după cum vă spuneam, Columb a fost trimis în Spania. Dar, când ofițerul care îl avea în grijă şi al cărui nume era Villijo ieşi cu nava departe, în larg, şi dispăru din câmpul vizual al lui Bobadilla, vru să-l elibereze pe Columb din lanțuri. Acest Villijo ținea foarte mult la Columb şi i se rupea sufletul să-l vadă pe bătrânul Amiral tratat ca un criminal sau condamnat. "Lăsați-mă să zdrobesc aceste lanțuri, Excelența Voastră", spuse el. "Regele şi regina mea mi-au ordonat să mă supun, iar Bobadilla m-a pus în lanțuri. Voi purta aceste fiare până când regele şi regina vor cere înlăturarea lor, iar atunci le

voi păstra ca relicve şi amintire a serviciilor mele".

Întotdeauna ne întristăm când vedem că cineva se află într-o situație grea. Când auzim că un mare om a decăzut sau că un om bogat a devenit sărac, ne vine întotdeauna să spunem: Nu-i păcat? Columb avea mulți dușmani în Spania. Nobili de la Curte, oamenii care pierduseră banii în crălătoriile din Indii cei ai căror frați, tați şi fii au plecat şi nu s-au mai întors niciodată, cu toții nu ştiau ce alte lucruri rele să mai născocească despre acest "parvenit italian" cum îl numeau ei.

Dar pentru majoritatea oamenilor, Columb era încă marele Amiral. Era omul care nu a renunțat niciodată la gândul său până când nu a devenit prieten al reginei; care a navigat spre vest şi a demonstrat că Marea Întunericului şi aşa-numitul tărâm de dincolo nu erau altceva decât simple poveşti; care descoperise, pentru Spania, Chitai şi Indiile. Pentru multă lume era încă un om mare.

Aşa că într-o zi de octombrie din anul 1500, când se răspândi vestea că un vas care îl aducea acasă pe Amiral, pe Cristofor Columb, prizonier şi în lanțuri, tocmai intra în portul din Cadiz, lumea începu imediat să vorbească. "De ce, cine a făcut a.sta?" strigau ei. "Aşa răsplătiți pe omul care a descoperit ținutul Chitai pentru Spania, pe cel pe care regele şi regina erau atât fericiți să-l cinstească, pe cel care ne-a încântat cu tot felul de păsări, animale şi indieni păgâni? Nu se poate! De ce? Cu toții ne amintim cum a întrat în portul Palos, acum opt ani, şi cum a fost primit ca un prinț, cu steaguri, proclamații şi saluturi. Iar acum îl aduceți acasă în lanțuri! Este o ruşine, o nedreptate şi o rău-tate".

Iar când oamenii au început să vorbească astfel, cei care spu-seseră cele mai cumplite lucruri despre Columb, au început să-şi schimbe atitudinea.

De îndată ce corabia întră în portul Cadiz, Columb a trimis

o scrisoare unui prieten de-al lui de la Curte, în frumosul oraş Granada. Bineînteles că scrisoarea i-a fost arătată reginei. Această scrisoare vorbea despre toate suferinţele lui Columb şi era atât de plină de regrete şi de umilinţă, dar totuşi atât de mândră prin faptele pe care le prezenta, deşi Columb căzuse în dizgraţie, încât regina Isabella (care nu în-cetase niciodată să-l considere pe Columb un prieten, în ciuda nemultumirilor avute în legătură cu unele lucruri pe care el le făcuse) se înfurie foarte tare pentru felul în care s-au purtat cu el.

Îi arătă scrisoarea şi regelui Ferdinand şi imediat, atât regele, cât şi regina, se grăbiră să trimită un mesager la Columb prin care spună cât de supăraţi erau şi cât de rău le părea că Bobadilla a îndrăznit să se poarte astfel cu bunul lor prieten, Amiralul. Au ordonat imediat elibe-rarea sa din închisoare, i-au un cadou de 5.000 de coroane şi 1-au rugat să vină de îndată Curte.

Pe 17 decembrie 1500, Columb sosi la Curtea din Granada, în frumosul palat Alhambra. Era călare pe un catâr. În acele vremuri în Spania oamenii nu aveau voie să călărească pe catâri, deşi erau mult mai ieftini şi mai uşor de călărit pentru că, dacă o făceau, caii spanioli nu ar mai fi fost cumpăraţi şi vânduţi. Dar Columb era bolnav şi nu i-ar fi făcut bine să călărească pe spinarea unui cal dacă putea merge destul de confortabil şi de uşor pe un catâr. Aşa încât, regele şi regina i-au permis ca, pentru această ocazie specială, să vină călare pe un catâr.

Când Columb a apărut faţa reginei atât de bolnav şi de gârbovit Isabella a fost foarte mişcată. Se gândi atunci la tot făcuse şi prin toate cele câte trecuse şi suferise, iar pe măsură ce Columb înainta spre tron, regina izbucni în lacrimi. Acest gest îl făcu şi pe Columb plângă, pentru că se simţea foarte apropiat de regină. Îi căzu la picioare şi îi spuse cât de mult o

stima şi că era pregătit să facă orice pentru ea, dacă ar mai avea ocazia.

Regele şi regina i-au spus cât de rău le pare că dorinţele lor au fost greşit înţelese şi că s-au purtat atât de ruşinos cu bravul şi lojalul lor Amiral. I-au promis că acum totul va fi bine şi că îi vor demonstra că i-au fost dintotdeauna prieteni buni, încă din ziua când a plecat pentru prima oară să găsească Indiile pentru ei şi pentru Spania.

Bineînţeles toate acestea 1-au făcut pe Columb să se simtă mult mai bine. Plecase din Haiti înspăimântat şi tremurând, venise acasă aşteptând ca ceva îngrozitor să se întâmple şi nu ar fi fost deloc surprins dacă l-ar fi băgat la închisoare pentru multi ani sau chiar dacă l-ar fi condamnat la moarte pentru regii, reginele şi marii lorzi din acele timpuri puteau foarte uşor să-i condamne pe oameni la moarte, dacă erau nemulţumiţi de faptele acestora. Duritatea cu care 1-a tratat Bobadllia, 1-au făcut să creadă că regele şi regina chiar îi ordonaseră să fie aşa. Poate că aşa şi fusese, dar modul în care oamenii au început să strige indignaţi când au văzut că marele Amiral era adus la ţărm în lanţuri, este posibil să fi avut o influenţă asupra reginei Isabella. Însă regelui Ferdinand nici măcar că-i păsa. S-ar fi bucurat să-l vadă pe Columb închis pe viaţă. Dar în regatul ei regina avea şi ea un cuvânt important de spus, aşa încât regele Ferdinand îşi mimă foarte bine regretul şi vorbi la fel de amabil ca şi regina.

Columb, cum trebuie să vă fi dat seama deja, trecu repede de la starea de supărare la cea de bucurie. Şi când află că regele şi regina îi erau din nou prieteni, redeveni plin de speranţe şi începu să spună unde va merge şi ce va face când se ve reîntoarce ca Vice-rege al Indiilor şi Amiral a1 Oceanelor. O rugă pe regină să-i dea voie să se întoarcă degrabă, cu vase şi marinari şi cu puterea de a face totul după voia lui, în

insulele pe care le descoperise şi pe pământurile pe care spera să le găsească.

I-au promis totul, pentru că a promite nu e un lucru greu. Dar Columb avea să vadă din nou cât de adevărată era avertizarea din Biblie de care îşi amintise cu ani urmă, când se afla pe podul din Pinos: "Nu-ți pune încrederea în prinți".

Regele şi regina i-au vorbit foarte frumos şi au făcut tot felul de promisiuni, dar regele Ferdinand avea un singur gând în minte: Columb nu trebuia să se întoarcă din nou în Indii ca Vice-rege sau guvernator. Pe cât de insistent era Columb, pe atât de încăpățânat era Ferdinand.

Nu s-a adus prea mult aur din Indii, dar regele şi regina ştiau, din spusele celor care au fost acolo şi care au cercetat că în timp, vor aduce o cantitate mare de aur şi de podoabe. Se gândeau că dacă vor ține promisiunile față de Columb, partea acestuia din profit va fi mult prea mare, iar dacă îl vor lăsa aibă tot ce cere, atunci nu va mai fi posibil să trimită alți oameni, care erau gata să împartă profiturile cu ei, pentru a face descoperiri pe cont propriu.

Aşa că tot vorbeau, tot îl amânau, iar în acest timp trimiteau alte expediții, retinându-l astfel, pe Columb în Spania, foarte nemulțumit. Au trimis un alt guvernator care să-i ia locul lui Bobadilla, pentru că aflaseră că vulgarul cavaler nu era un guvemator bun şi exigent, nici măcar cât fusese Columb.

Au trecut astfel doi ani, iar Columb era încă în Spania. În cele din un-nă, regele şi regina au hotărât că poate să plece cu condiția să nu se oprească în Haiti şi numai dacă este sigur că va descoperi alte pământuri cu mai mult aur.

Lui Columb nu i-a plăcut că i s-au pus astfel de condiții dar, cu toate acestea, le-a acceptat. Pe 9 mai, 1502, cu patru caravele mici şi o sută cincizeci de oameni, Cristofor Columb plecă din Cadiz în cea de-a patra şi ultima sa călătorie spre

lumea de vest. Avea acum cincizeci şi şase de ani. Un om la această vârstă nu poate fi socotit bătrân, dar Columb îmbătrânise înainte de vreme. Grija, exaltarea, expunerea la pericole, problemele şi îngrijorările îl făcuseră să albească şi să se zbârcească. Era bolnav, aproape orb, slăbit şi fără putere, dar determinarea îi era la fel de mare, speranţele la fel de înalte şi dorinţele la fel de putemice ca întotdeauna. De această dată, era cu adevărat hotărât să găsească Chitai.

Dar mai avea o dorintă. Avea duşmani în Haiti; aceştia au râs de el şi 1-au hulit când a fost târât în închisoare şi trimis în lanţuri pe corabie. Îşi dorea să se răzune pe ei; nu-i putea ierta. Vroia să intre în porturile Isabella şi Santo Domingo cu cele patru nave ale sale şi să spună: "Mă vedeţi? Iată-mă din nou aici, mai mândru şi mai puternic ca niciodată. Regele şi regina m-au trimis din nou aici cu corăbii şi marinari la dispoziţia mea. Sunt încă Amiralul Oceanelor şi tot ce aţi încercat să faceţi împotriva mea a fost în zadar."

Aceasta nu este o atitudine tocmai bună nici pentru bărbaţi şi nici pentru băieţi. Răzbunarea nu este un lucru înţelept sau bun. Iertarea este mai bună decât revanşa; bunătatea este mai bună decăt mândria.

Oricum, nu trebuie să-l judecăm pe Columb. Când navele sale au ajuns pe coasta din Haiti, deşi ordinele regelui şi ale reginei au fost să nu se oprească pe această insulă, tentaţia de a se arăta acolo era mult prea mare. Nu-i putea rezista. Aşa că trimise vorbă noului guvemator, al cărui nume era Ovaldo, că a venit cu flota sa pentru a descoperi noi pământuri în Indii şi că dorea să intre în portul Santo Domingo, întrucât una dintre corăbiile sale avea nevoie de reparaţii; spuse că ast-fel, va avea posibilitatea de a-şi repara vasul, dar şi de a vizita pe guvernator. Se întâmplă chiar atunci ca guvernatorul Ovaldo fie pe punctul de a trimite în Spania o flotă mare iar pe aceste

vase urmau să meargă unii dintre cei care se purtaseră foarte rău cu Columb. Printre aceştia se afla fostul guvernator rebelul Roland, care făcuse atâtea mişelii, dar şi alţii, printre care şi prizonieri, care nu-l plăceau sau care îl urau pe Columb. Cu această flotă urma, de asemenea, să fie trimisă în Spania o foarte mare cantitate de aur, cea mai mare de până atunci. Marea flotă de aur era formată din 26 de corăbii iar orăşelul Santo Domingo fierbea de exaltare şi confuzie.

Nu ne putem da seama dacă guvematorul Ovaldo era sau nu prieten cu Columb. În orice caz, a fost de părere că venirea lui Columb în port şi apariţia sa în oraş, când ce mai înverşunaţi duşmani ai săi erau acolo, ar fi fost un lucru necugetat din partea sa şi ar fi fost în mare nesiguranţă. Aşa că trimise înapoi vorbă lui Columb că îi pare rău dar că nu putea să-l lase să vină.

Cât de neplăcut trebuie se fi simţit Amiralul atunci! Să i se refuze venirea într-un loc pe care el 1-a descoperit şi 1-a construit pentru Spania! "E ruşinos", spuse el; trebuie meargă şi va merge.

Tocmai atunci Columb care era un marinar iscusit şi care cunoştea toate semnele cerului şi tot ce era legat de vreme, se întâmplă să observe ceva pe cer şi văzu că existau toate semnele care prevesteau apropierea unei mari furtuni. Aşa că-i trimise din nou vorbă guvernatorului Ovaldo, spunându-i despre această furtună şi cerându-i permisiunea de a intra în portul Santo Domingo cu vasele sale pentru a scăpa de uragan. Dar guvematorul nu vedea nici un semn care să prevestească apropierea vreunei furtuni. El spuse: "Ah, este doar o altă încercare a Amiralului de a se apropia de mine şi de a mă detemnina să-l las să între. Nu pot face asta. Ştiu că eşti un marinar foarte bun", spuse el, "dar cred cu adevărat că te înşeli în legătură cu această furtună. În orice caz, vei avea destul

timp ca să ajungi pe o altă insulă înainte de venirea furtunii şi ți-aş fi foarte îndatorat dacă ai face aşa."

Printre cele 26 de vase din flota de aur, se afla una care era încărcată cu aurul ce îi revenea lui Columb ca parte a sa, potrivit înțelegerii cu regele şi regina. Dacă venea furtuna, această corabie era în pericol, ca să nu mai vorbim de restul. Aşadar, Columb trimise vorbă guvernatorului Ovaldo pentru a treia oară. Îi spuse că "era sigur de apropierea futunii şi îl rugă să țină flota în port cu orice preț până când va trece furtuna, chiar dacă el nu avea voie să intre în portul Santo Domingo. "Dacă nu faci aşa, vei avea cu siguranță probleme", apoi porni cu vasele sale de-a lungul tărmului în căutarea unui port în care să se adăpostească.

Dar oamenii din Santo Domingo nu aveau încredere în "probabi-litățile" Amiralului. "Nu va fi nici o furtună", spuneau căpitanii şi ofițerii. "Amiralul Columb devine din ce în ce mai şovăielnic pe măsură ce îmbătrâneşte." Şi în pofida avertizărilor bătrânului marinar, flota încărcată cu aur părăsi portul Santo Domingo şi porni spre Spania.

Dar, cu puțin înainte de a ajunge în capătul de est al insulei Haiti, îi lovi furtuna pe care o prevestise Columb.

A fost o furtună foarte putemică. Douăzeci de corăbii s-au scufundat. Marea flotă de aur a fost distrusă. Duşmanii lui Columb, Bobadlla, Roland şi ceilalți s-au înecat. Doar câteva vase au reuşit să se întoarcă în portul Santo Domingo, lovite şi sfărâmate. Singura corabie din toată flota care a reuşit să supraviețuiască furtunii şi care a ajuns cu bine în Spania a fost cea la bordul căreia se afla aurul ce revenea lui Columb. Nu era ceva unic?

Toți prietenii lui Columb începură să strige: "Ce minunat! Domnul este într-adevăr, de partea marelui Amiral".

Dar în acelaşi timp, duşmanii săi spuneau: "Acest genovez

este un vrăjitor. A fost supărat pe guvernator că nu a vrut să-l lase să intre în port şi a iscat această furtună ca să se răzbune. Este periculos să te opui dorințelor Amiralului."

Pentru că, vedeți voi, pe acele vremuri, oamenii credeau în vrăjitori, vrăji şi în tot felul de lucruri fantastice de fiecare dată când nu-şi puteau explica unele fenomene. De fiecare dată când nu puteau găsi nicio explicație pentru mari dezastre sau ghinioane, spuneau că trebuie să fie vreo vrăjitorie la mijloc şi lăsau lucrurile aşa.

Capitolul XII
Cum a făcut Amiralul pe Robinson Crusoe

În timp ce teribila furtună care a scufundat marea flotă de aur a guvematorului, se dezlănțuia furioasă Columb, cu cele patru vase ale sale, stătea cât mai aproape de țărm, într-un golfuleț puțin mai jos de-a lungul coastei Haiti. Aici reuşi să scape de bătaia furioasă a vântului dar, cu toate acestea, corăbiile sale au suferit mari stricăciuni şi au fost aproape să se scufunde. În timpul furtunii s-au depărtat una de alta dar, în cele din urmă, după ce totul se sfârşi, caravelele au reuşit să se întâlnească şi au pornit spre insula Jamaica.

Timp de câteva zile au navigat printre insulele Îndiilor de Vest apoi au apucat-o spre vest, iar pe 13 iulie Columb văzu înaintea sa siluetele încețoşate ale unor munți pe care îi credea undeva în Asia, dar care noi ştim acum că erau lanțurile de munți din Honduras. Iar dacă vă amintiți Handuras se află în America Centrală.

Întoarceți-vă la harta cu America Centrală din cărțile voas-

tre de geografie şi căutaţi Honduras. Vedeţi?. Pe hartă sunt marcaţi munţii; pe coasta de nord, la capul unui golf mic, veţi vedea oraşul port din Truxillo. Iar acesta este locul de unde, pentru prima dată, Columb a văzut continentul Americii de Nord.

În timp ce naviga spre coastă, o barcă mare se apropie de vas. Aproape că era la fel de mare ca una dintre caravelele sale, pentru că avea peste 40 de picioare lungime şi 8 picioare lăţime. Era vâslită de douăzeci de indieni, iar în mijlocul ei, sub o tendă de frunze de palmier, stătea şeful îndian sau căpetenia tribului, cum îl numeau ei. O pânză ciudată fusese ridicată pentru a prinde vântul, iar vasul era încărcat cu fructe şi negustori indieni.

Această barcă îl surprinse pe Columb foarte mult. Nu mai văzuse ceva asemănător printre indienii pe care îi vizitase până atunci. Căpetenia tribului şi oamenii săi erau îmbrăcaţi cu haine şi aveau cu ei săbii şi lânci ascuţite. Îi veniră atunci în minte marile galere din Veneţia şi Genova. Îşi aminti de poveştile pe care le auzise despre oamenii din Chitai şi a crezut că, în sfârşit, a ajuns unde trebuia. Era sigur că ce vedea înaintea lui erau coastele din Chitai pe care le căutase atâta iar aceşti oameni din "galera căpeteniei erau mai asemănători cu cei pe care se aştepta să întâlnească, decât sărmanii indieni dezbrăcaţi din Haiti şi Cuba.

Într-un anumit sens, Columb avea dreptate. Probabil că aceşti oameni cu bărcile lor mari erau câţiva dintre comercianţii indieni din Yucatan iar printre aceştia, în Mexicul de azi, exista o rasă de indieni, cunoscuţi sub numele de azteci, care erau pe jumătate civilizaţi; aveau oraşe, temple, case din piatră aproape la fel de mult aur şi comori pe cât spera Columb să găsească în tărâmul de basm al Chitai-ului.

Dar nu Columb avea să decopere Mexicu1. Un alt căpitan

spaniol îndrăzneț şi crud, pe nume Cortez, a descoperit acest ținut, 1-a cucerit pentru Spania, 1-a secat de aurul şi bogățiile sale şi a omorât sau în-robit pe locuitorii curajoşi şi înteligenți.

După această întâlnire Columb se îndreptă spre țămul îndepărtat. Navigă în jurul insulei în căutarea unui port bun iar pe 17 august 1502 debarcă, aşa cum v-am spus, lângă oraşul care astăzi se numeşte Truxillo, în Handuras. Acolo, arborând steagul castilian, puse stăpânire pe acel tărâm în numele regelui şi al reginei Spaniei.

Era pentru prima dată în viața lui când Columb se afla pe adevra-tul pământ al Lumii Noi. Toate insulele pe care le descoperise şi le co-lonizase înainte, nu erau decât părți auxiliare ale Americii. Dar acum se afla într-adevăr pe continentul american.

Însă el nu ştia nimic din toate acestea. Pentru el, nu era decât o par-te din Asia. Şi pentru că principalul scop al acestei călătorii, a patra, era acela de a găsi un drum direct spre India - despre care credea că se află undeva spre sud - Columb îşi începu cercetările. Indienii i-au spus dacă va naviga mai departe spre sud, va găsi un "loc îngust", iar dincolo de el, o "apă mare". Acest "loc îngust" erau istmurile din Panama, iar "apa mare", care se afla dincolo de ele, nu era alta decăt Oceanul Pacific. Dar Columb a crezut că prin "loc îngust" indienii se refereau la o strâmtoare şi nu la un istm. Dacă reuşea să găsească această strămtoare, putea să treacă prin ea şi să ajungă direct în marele Golf al Bengalului care, aşa cum ştiți şi aşa cum Columb însuşi auzise, scălda țărmul de est al Indiei.

Aşa că navigă de-a lungul coastelor din Honduras şi Nicaragua, încercând să găsească strâmtoarea pe care o căuta. Uitați-vă pe hărțile voastre şi vedeți cât de aproape se afla Columb de Oceanul Pacific. Îl despărțea doar o fâşie de

pământ care astăzi, prin Canalul Nicaragua, uneşte cele două oceane, Atlanticul cu Pacificul. Şi gândiți-vă cât de aproape era de a descoperi Oceanul Pacific pe care, dacă ar fi putut să treacă dincolo de Istmurile din Panama, ar fi putut naviga spre Chitai şi Indii, pentru a căror descoperire îşi dedicase întreaga viață. Dar dacă ar fost îndeajuns de norocos încât să intre în apele Pacificului, nu cred că ar mai fi fost la fel de norocos după aceea. Corăbiile lui mici, foarte firave şi prost aprovizionate, n-ar fi putut traversa în siguranță acest ocean uriaş, iar sfârşitul ar fi fost mult mai dezastruos decât finalul călătoriilor pe care Amiralui le-a avut pe Atlantic.

Curând şi-a dat seama că dăduse de un pământ mai bogat decât insulele pe care le descoperise până atunci. Aurul şi perlele erau din abundență de-a lungul coastei Hondurasului, decât în Cuba sau Haiti, iar Columb se hotărî ca, după ce va găsi India, să se întoarcă pe această rută şi să încarce sclipitoarele comori.

Indienii numeau acest pământ Veragua, iar Columb îi dădu acelaşi nume. Mai târziu numele de Veragua a fost dat familiei lui Columb ca titlu, astfel încât astăzi, descendentul familiei lui Cristofor Columb din Spania se numeşte Ducele de Veragua.

În timp ce Columb naviga spre sud, de-a lungul aşa-numitei "Coaste a Țânțarului", vremea se înrăutăți şi vântul începu să bată cu putere. Corăbille începură să o ia razna şi să fie mâncate de viermi, hrana era din ce în ce mai puțină, iar marinarii începuseră să şuşotească, să se plângă şi să spună dacă aveau să continue astfel vor muri sigur de foame, înainte de a ajunge în India.

Columb la rândul lui, începu să se îngrijoreze. Cel mai mic fiu al său, Ferdinand, un băiețel curajos şi deştept de 13 ani, venise cu el în această călătorie, iar lui Columb îi era într-ade-

văr teamă să nu i se întâmple ceva mai ales dacă vasele aveau se scufunde sau dacă lipsa hranei ar fi fost prea mare, încât să moară de foame. Aşa că hotărî în cele din urmă, să renunțe la căutarea strâmtorii care l-ar fi dus în golful din Bengal; de asemenea se simți obligat să renunțe la planul său de a reveni pe coasta Hondurasului pentru aur şi perle.

Întoarse corăbiile se îndreptă spre Haiti, unde spera convingă pe Guvernatorul Ovaldo să-i dea nişte vase mai bune pentru a pleca într-o nouă încercare.

Aici, după cum vă puteți da seama, Columb suferi din nou o înfrângere dezamăgitoare. După ce a stat pe coasta Americii aproape un an, după ce s-a apropiat atât de mult de ceea ce credea că era mult căutata cale spre Indii şi după cele mai frumoase aventuri pe apă şi pe uscat, Columb trebuia să renunțe acum la toate acestea, fără a duce la bun sfârşit ceea ce îşi propusese şi aşa cum vă spuneam, se îndreptă spre Haiti.

Dar nu era deloc uşor să ajungă în Haiti cu acele corăbii dărăpănate. De fapt, era chiar imposibil să ajungă acolo, pentru că pe 23 iunie 1503, când a ajuns în insula Jamaica, îşi dădu seama că vasele sale nu vor mai putea rezista prea mult. Erau pline de găuri de viermi, spărturile erau foarte mari, fuseseră distruse şi prea mult încercate de furtuni. De aceea se hotări să găsească un port bun undeva pe insula Jamaica şi să intre acolo pentru a-şi repara vasele. Dar nu putu să găsească ceea ce căuta iar corăbiile sale se degradau din ce în ce mai mult. Fiecare zi de întârziere era periculoasă şi de teamă ca vasele să nu se scufunde şi o dată cu ele să-i tragă la fund pe toți membri echipajului, Columb hotărî să le tragă ia țărm.

Aşa şi făcu iar pe 20 august 1503 se îndreptă intenționat spre mal şi eşuă într-un mic golf din însula Jamaica, cunoscut şi astăzi sub numele de Golfulețul lui Don Cristofor. Acolo, flota naufragie.

Naufragiații au prins ancorele celor patru epave, au construit cabine şi ziduri de protecție pentru a se simți cât mai în siguranță, iar timp un an întreg, Columb şi oamenii au trăit în acest golfuleț, Don Cistofor, de pe minunata insulă Jamaica.

Dar acest an numai frumos n-a fost. Când te bucuri de ceva, contează foarte mult dacă eşti sănătos şi fericit. Dacă ți-e foame şi nu ai nimic de mâncare, cerul nu ți se mai pare atât de albastru sau copacii atât de verzi ca atunci când ai sta sub ei la un picnic vesel cu coşuri pline cu mâncare.

În cazul lui Columb şi al oamenilor săi nu a fost vorba de aşa ceva. Acel an petrecut acolo, pe insula Jamaica, a fost unul de groază, plin de pericole, boli şi foamete. De două ori un camarad curajos, pe nume Diego Mendez, a pornit spre Haiti pentru a aduce ajutoare. În prima încercare aproape că s-a scufundat iar în cea de-a doua, a plecat cu bine. Luni de zile nu s-a auzit însă nimic despre el şi toată lumea a crezut că s-a înecat. Dar în realitate, Guvematorul Ovaldo s-a gândit că regele şi regina Spaniei se săturaseră de Columb şi că nu le-ar fi părut foarte rău dacă nu mai aveau să-l vadă vreodată. A promis că va tri-mite ajutor dar de fapt nu a trimis nimic de teamă să nu între în vreun bucluc. Aşa că ajutorul după care tânjeau bieții naufragiați din Jamaica nu a mai venit.

Unii dintre cei care erau cu Columb s-au răsculat şi au fugit. De fapt, multe alte lucruri s-au întâmplat în timpul acestei a patra călătorii a lui Columb, întâmplări pe care am să vi le povestesc în continuare. Povestea este mult mai frumoasă decât cea a lui Robinson Crusoe, iar când veți fi mai mari trebuie neapărat să o citiți pe toată şi să vedeți cu ce aventuri nemaipomenite s-au confruntat Columb şi oamenii săi şi cum a trecut prin ele micuțul şi curajosul Ferdinand Columb. Vă spun acestea, pentru că atunci când Ferdinand se făcu mare, a scris o carte despre viața tatălui său în care a povestit cum toți

au făcut pe Robinson Crusoe în Gotluleţul lui Don Cristofor.

În cele din urmă Guvematorul Ovaldo a trimis mult întârziatul ajutor aşa că, într-o bună zi, curajosul Diego Mendez a ajuns în Golfuleţul Don Cristofor. Columb îi iertă pe rebelii care fugiseră iar pe 28 iunie 1504 părăsiră cu toţii acel golf care, timp de un an, fusese aproape ca o închisoare pentru toţi.

Pe 15 august, echipajele salvate au întrat în portul Santo Domingo. Guvematorul Ovaldo, care fusese de acord să trimită după Columb împotriva voinţei sale, era acum foarte grăbit să scape de el. Dacă lui Ovaldo îi era frică de el, dacă îi era ruşine de modul în care se purtase cu el sau dacă simţea că Amiralul nu mai era atât de bine văzut în Spania şi prin urmare, nu era un lucru tocmai întelept să îl sprijine prea tare, asta nu ştie nimeni. Oricum, se grăbi să-l trimită înapoi în Spania, aşa că pe 20 septembrie 1504, Columb întoarse spatele definitiv noii sale lumi pe care o descoperise şi cu două vase, porni spre Spania.

După o zi, două de la plecarea sa, Columb descoperi că vasul pe care se afla impreună cu micul Ferdinard nu era bun de nimic. O furtună ivită din senin a rupt catargul corabiei care, astfel, trebui să revină în portul Santo Domingo. Columb şi Ferdinand, împreună cu alţi câţiva oameni, s-au urcat la bordul celeilalte corăbii comandată de Bartolomeu Columb, fratele Amiralului, care îl însoţise pe acesta pe parcursul întregii expediţii înspăimântătoare. În cele din urmă au văzut din nou ţărmurile natale iar pe 17 noiembrie 1504 Columb a întrat în portul San Lucar, nu departe de Cadiz.

Fusese plecat din Spania timp de doi ani şi jumătate. Nu realizase nimic din tot ceea ce fusese trimis să facă. A fost nevoit înfrunte din nou dezamăgirea şi dezastrul, iar cele patru corăbii care i se dăduseră, zăceau într-o descompunere totală

pe țărmurile din Jamaica. Revenea acasă sărac, fără succes, neobservat şi atât de bolnav încât cu greu a putut ajunge la țărm.

Aşa sfârşi cea de-a patra călătorie a marelui Amiral care avea să fie cea din urmă. Boala sa îndelungată aproape că-l transformase într-un nebun. Spunea şi făcea multe lucruri ciudate şi se comporta ca cei despre care spunem azi că "şi-au pierdut mințile". Dar de un lucru era sigur: regele şi regina Spaniei nu şi-au ținut promisiunile față de el şi dacă va avea zile, era hotărât să-şi facă dreptate şi să-i determine pe aceştia să facă aşa cum au spus că vor face.

Îi promiseseră că numai el sau cineva din familia lui va fi Amiral al Oceanelor sau Vice-rege ale Noilor Pământuri dar, în schimb, au trimis pe alți oameni, care nu făceau parte din familia lui, pentru a gu-verna tărâmuri care îi fuseseră promise lui. Îi promiseseră, de asemenea că va avea o anumită parte din profiturile care vor rezulta în urma schimburilor comerciale şi a căutării de aur din Indii, dar nici de această dată nu s-au ținut de promisiune, iar Columb a ajuns sărac, deşi era sigur că avea să fie un om bogat.

De aceea, când se văzu din nou pe uscat, încercă din greu să ajungă la Curte pentru a-i vedea pe rege şi pe regină, dar era mult prea bolnav.

A mers până în oraşul Sevilla, frumosul oraş spaniol de lângă Guadalquivir dar acolo trebui să se dea bătut. O nouă dezamăgire se abătu asupra lui. Avea să-şi piardă cel mai bun prieten de la Curte. La nici măcar două săptămâni de când venise în Spania, regina Isabella muri.

Pe parcursul întregii sale vieți, regina Isabella nu a fost o femeie nici din cale afară de bună şi nici o regină excepțională. A făcut şi ea multe lucruri rele, iar când vroia sa facă o fapta buna o făcea de cele mai multe ori, pentru propriul ei

interes. Dar nu este în totalitate vina ei, ci se datorează şi vremurilor în care a trait. Nu a avut o viață feri-cită dar întotdeauna a avut un sentiment bun față de Columb care, dacă se afla într-un loc unde o putea vedea şi vorbi cu ea, reuşea întotdeauna sa o atragă de partea lui şi să o facă sa-i îndeplinească dorințele.

Columb era acum foarte bolnav. Petrecea aproape tot timpul stând în pat iar vestea morții reginei înrăutăşi şi mai mult starea sănătății sale. De acum încolo nimeni care va avea ceva de spus, nu va mai pune vreun cuvânt bun pentru cel care facuse atât de multe pentru Spanic şi care le oferise regelui şi reginei, şansa de a face ca națiunea lor să de-vină una mare, bogată şi puternică.

Capitolul XIII
Sfârşitul poveştii

Aşa cum poste unii dintre voi ştiți, orice am bolnav este neliniştit, prost dispus şi foarte îngrijorat de cum se va descurca mai departe sau cine va avea grijă de familia sa. De cele mai multe ori toate aceste gân-duri şi sentimente sunt inutile şi nu fac altceva decât să contribuie la suferința acelei persoane.

Însă în cazul lui Columb, acest sentiment de nelinişte şi tristețe era foarte motivat. Regele Ferdinand, dupa moartea reginei, nu a făcut nimic pentru a-l ajuta pe Columb. Nu vroia sa-i dea Amiralului ceea ce i se cuvenea şi deşi Columb continua sa-i trimită scrisori din camera în care zăcea bolnav cerând să i se facă dreptate, regele. nu facea nimic pentru el. Iar când zambetul regelui se transformă într-o încruntatură,

întreaga Curte se încrunta şi ea.

Aşadar Columb nu mai avea nici un prieten la Curtea regelui. Diego, cel mai mare fiu al sau, era încă unul dintre servitorii de la curt, dar el nu-l putea ajuta cu nimic. Fără prieteni, înfluenţă sau posibilităţi, Columb începu simtă că nu-şi va câştiga niciodată drepturile dacă nu se duce el însuşi să-l vadă pe rege. Şi aşa bolnav cum era, hotărî să încerce.

Trebuie sa fi fost foarte trist să-l vezi pe acest om bolnav târându-se, vlăguit de forţe, la Curte pentru a cere dreptate de la regele pe care el îl îmbogţise. Aţi fi îndreptăţiţi să credeţi că regele Ferdinand i-a dat acestui bătrân măcar ce i se cuvenea de drept atunci când 1-a văzut pe Columb căzut la piciorul tronului şi când şi-a amintit tot ce făcuse acest om pentru el şi pentru Spania cât fusese Amiralul de curajos, de perseverent şi de hotărât să facă lucruri mari odata.

Dar nu făcu aşa. Îi zâmbi bătrânului marinar, îi spuse multe vorbe frumoase şi îi vorbi ca şi cum erau prieteni, dar nu îi dădu nimic din ceeace îl rugase Columb; iar Amiral se târî înapoi bolnav în patul sau şi renunţă la lupta. "Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă", le-a spus el puţinilor prieteni care îi rămăseseră credincioşi; "Trebuie să las totul în voia lui Dumnezeu. El a fost singurul care întotdeauna m-a ajutat atunci când a fost cel mai rău!".

Iar Dumnezeu l-a ajutat. L-a luat la El, departe de toată teama, grija, durerea şi suferinţa care au existat din plin în tulburata viaţă a Amiralului. Pe 20 mai 1506, îi veni sfârşitul, în casa care astăzi se află pe Bulevardul Columb, numărul 7, din oraşul Valladolid. În nordul Spaniei, cu câţiva prieteni credincioşi la căpătâi, Columb îşi semnă testamentul, se întinse înapoi pe pat, rostind cu credinţă aceste cuvinte: "În mâinile Tale, Dumnezeul meu, îmi încredinţez sufletul". Amiralul Oceanelor, Vice-rege al Indiilor, Descoperitor al Lumii Noi îşi

încheie aici lupta cu viața. Cristofor Columb era mort.

Avea numai 60 de ani. Cu Tennyson, Whittier, Gladstone şi Do Lesseps care au trăit mai mult de 80 de ani şi cu bunii voştri bunici, care, deşi mai bătrâni decât Columb, nu pot fi considerați nicicum oameni în vârstă la 60 de ani, este prea devreme pentru a fi complet obosit, tensionat şi cu părul alb, aşa cum era Columb. Dar problemele, grija, expunerea la pericole şi toate neliniştile şi primejdiile din viața sa aventuroasă l-au copleşit atât de mult pe Columb, încât atunci când a murit arăta ca un om foarte, foarte batrân. Daca vă mai amintiți, avea părul alb chiar înainte de a descoperi America şi cu fiecare an care trecea devenea din ce în ce mai bătrân, mai alb şi mai slab.

Dupa ce a murit, în acea casă pustie din Valladolid, lumea aproape că a uitat de el pentru un timp. Numai câțiva prieteni l-au urmat pe ultimul drum iar regele, pentru care Columb făcuse atâtea, nici măcar nu s-a deranjat să se intereseze de moartea Amiralului său pe care odată fusese forțat să-l cinstească, să-l primească şi sa-l recompenseze.

Oraşul Valladolid, în care a murit Columb, era unul dintre acele aşezări mici şi aglomerate în care toată lumea ştia ce se petrece din-colo de uşa lor, în care se vorbea şi se discuta despre tot ce se întâmpla pe strazile şi în casele lui. Şi totuşi întregul oraş Valladolid părea să fie nepăsător că între porțile sale se afla bolnav "Vice-regele Indiilor". Oamenii din Valladolid, abia după patru săptămâni de la moartea lui Columb şi-au dat seama ce s-a întâmplat iar atunci, tot ce au făcut a fort să scrie această veste curtă: "Numitul Amiral este mort".

Astazi, osemintele lui Columb, închise într-un sicriu din plumb, se odihnesc în Catedrala din Santo Domingo. Oamenii au discutat mult în legatură cu locul de naştere al celui care a

descoperit America, dar şi în legătură cu locul unde este îngropat. Acum este sigur că locul unde s-a născut este Genova şi la fel de sigur este că osemintele sale se află[1] într-adevăr, în cavoul din vechea Catedrală din Santo Domingo, acel vechi oraş haitian pe care el l-a întemeiat şi unde a trăit momente atât de grele.

În cel putin zece locuri din Vechea şi Noua Lume s-au construit monumente şi statui în onoarea sa; numai în Statele Unite, mai mult de şaizeci de oraşe şi sate poartă numele său, sau cel înrudit, Columbia. Întreaga lame îl cinsteşte ca pe cel care a descoperit America. Cu toate acestea numele pe care îl poartă Emisfera Vestica nu provine de la cel care a descoperit-o, ci de la prietenul şi camaradul său, Amerigo Vespucci.

Ca şi Columb, Amerigo Vespucci a fost italian; la fel ca el, a fost un marinar îndăzneț şi un aventurier neânfricat, care a navgat pe mari pe-riculoase pentru a vedea ce poate descoperi. A văzut mai mult din coasta Americii decât a văzut Columb şi nu a fost atât de cuprins de febra goanei după aur şi de aducerea sclavilor, aşa cum fusese Amiralul. Din cele patru călătorii ale sale, Amerigo Vespucci s-a întors cu informații despre noile ținuturi de dincolo de mare iar învățații, cărăra le păsa mai mult de aceste veşti decât de aur, au început sa fie interesați de ceea ce Vespucius le spunea. Unii dintre cei care desenat hărți în Franța, când a trebuit să dea un nume noilor pământuri din vest pe care le desenaseră pe hărți, pământuri care nu erau nici Indiile, nici China şi nici Japonia, le-au numit dupa cel care le spusese atât de multe despre ele, adică după Amerigo Vespucci. Aşa se face ca astăzi voi trăiți în America şi nu în Columbia, aşa cum mulți oameni s-au gândit că ar fi trebuit să se cheme această lume din vest.

Titlurile, bogațiile şi onorurile pe care regele şi regina

1-Ulterior au fost aduse în Spania, unde se află şi în prezent.(n.red.)

Spaniei le promiseseră lui Columb au fost aproape de punctul de a fi pierdute de familia sa aşa cum au fost pierdute de Columb. Numai prin munca multă şi prin păstrarea dreptului asupra lor, cel mai mare fiu al Amiralului, Diego Columb, aproape că a luat cu forța de la regele Ferdinand al Spaniei lucrurile care îi fuseseră promise tatălui său.

Dar şi Diego a fost la fel de norocos, de curajos, şi de stăruitor ca şi tatăl sau. El a trăit la Curte pentru mult timp - dace vă mai amintiți, era unul dintre servitorii reginei şi ştia exact ce să facă şi cum să facă pentru a obține ceea ce vroia. Şi în cele din urmă, a reuşit.

A fost făcut Vice-rege al Indiilor; a traversat apele spre Haiti, iar din palatul său din Santo Domingo, a domnit peste pământurile descoperite de tatăl sau, pământuri care, secole de-a rândul, au fost cunoscute drept Continent Spaniol. I s-a conferit titlul de Don, Don Diego, s-a căsătorit cu o domniță de rang a Spaniei, nepoata regelui Ferdinand; a primit o parte însemnată din "bogățiile din Indii", pentru care se luptase tatăl său fără succes. Familia lui Cristofor Columb, aventurierul genovez, - sub titlul de Duce de Veragua - este de pe vremea lui Don Diego, ceea ce se numeşte "de cel mai bun sânge spaniol".

Dacă ați citit atent această poveste a lui Cristofor Columb, trebuie să fi ajuns la cancluzia că viața acestui căpitan italian care a descope-rit o lume nouă nu a fost una fericită. De la început şi până la sfârşit a fost plină de dezamăgiri. Numai o dată, în toată viața lui, a cunoscut fericirea şi succesul şi aceasta a fost când s-a întors din prima sa călătorie şi a debarcat în Palos în urale de bun venit şi a intrat în Barcelona ca un cuceritor pentru a fi primit ca egal al regelui şi al reginei.

Dar în afara acestui mic moment de glorie, cât de plină de obstacole a fost viața lui!. Pornise să găsească Chitai şi să

aducă de acolo bogăţii şi comori. S-a aflat la o distanţă de 5.000 de mile de Chitai. S-a întors din a doua călătorie ca un penitent, aducând cu el numai veşti dezastruoase. Din cea de-a treia călătorie s-a întors în dizgraţie, un prizonier în lanţuri, suferind de pe urma unei false condamnări de furt, cruzime şi trădare. Din ultima călătorie, a patra, s-a întors bolnav de moarte, neobservat, neonorat şi nedorit.

A fost un neânţeles de la început şi până la sfârşit. Ideile lui au fost sursă de batjocură, eforturile lui au fost răsplătite cu dispreţ şi chiar faptele pe care le-a făcut nu au fost crezute şi nu au fost luate în considerare. O carieră care a început în dispreţ şi s-a sfârşit în îndiferenţă. A murit nebăgat în seamă şi ani de zile nimeni nu i-a acordat credit pentru ceea ce făcuse şi nu l-a respectat pentru ceea ce realizase.

Sunt sigur că o astfel de viaţă ar părea tuturor băieţilor şi fetelor o perspectivă tristă dacă ar fi fost să fie trăite de ei sau de cineva drag, şi totuşi, cine altcineva este astăzi mai onorat decât Cdstofor Columb? Oamenii au uitat toate încercările, greutăile şi toate durerile din viaţa lui şi se gândesc la el ca la unul dintre marile reuşite ale lumii - omul care a descoperit America.

În afara vieţii plină de nenorociri şi dezamăgire, două lucruri ne stau în faţă pe care noi toţi, ar trebui să le cinstim şi să ni le dorim. Acestea sunt sublima sa îndârjire şi credinţa sa neclintită. Încă de când era copil, Columb şi-a făcut o idee despre ce vroia să încerce despre ce era hotărât să facă. Nu a renunţat la această idee indiferent de ce i s-a întâmplat şi de obstacolele pe care le-a întâlnit.

Datorită perseverenţei şi credinţei lui Columb a fost descoperită America. A deschis calea milioanelor de oameni spre acest pământ, pe care îl numesc acum casa lor. Pentru aceste calităţi îl cinstim astăzi pe Columb; datorită acestei

credințe şi perseverențe a fost posibilă descoperirea lumii noi şi de aceea faima lui este nemuritoare.

Au fost şi alți oameni la fel de curajoşi, de pricepuți şi de înțelepți cum fost Columb. Pornind pe urmele lui, aceştia au navigat spre noile tinuturi; le-au explorat coastele, le-au cucerit locuitorii cu pieile roşii, le-au populat pământurile şi au construit o viață care a făcut din America de astăzi casa milioanelor de oameni liberi. Dar cel care a deschis.drumul a fost Columb.

Capitolul XIV
Cum s-a sfârşit povestea

De fiecare dată când începeți să citiți o poveste care speraţi să fie înteresantă, întotdeauna vă întrebați, nu-i aşa, cum are să se sfârşească? Basmul vostru preferat sau povestea care începe cu "a fost odată", se sfărşeşte cu "şi aşa, prințul se însură cu frumoasa prințesă şi trăiră fericiți până la adânci bătrâneți", nu-i aşa?

Cum credeți că se va sfârşi această poveste pe care am citit-o împreună? Doar nu credeți că a avut un final fericit, nu-i aşa?. În unele pri-vințe a fost de o mie de ori mai frumoasă decât un basm sau o poveste. "Dar, Doamne!" puteți spune, "de ce nu a putut Columb să trăiască fericit, după ce a trecut prin ce a trecut şi după ce a făcut atât de multe lucruri, după ce a descoperit America, dăruindu-ne, celor care am urmat după el, un loc atât de frumos în care să trăim?".

Abia aici se ajunge la morala poveştii. Oamenii înțelepți ne spun că sute de milioane de vietăți mici mor pentru a face atât de frumoasele însule de corali ale mărilor din sud. Sute de mil-

ioane de bărbați femei au trăit şi s-au străduit, au murit şi au fost uitați de lumea pe care au ajutat-o să devină locul luminos, frumos şi prosper în care trăim noi astăzi.

Columb a fost unul dintre aceşti milioane de oameni; a fost unul dintre liderii lor şi nu a fost dat uitării. Pe măsură ce timpul s-a scurs de când el a trăit, omul Columb, care a făcut atât de multe dar care, totuşi, a murit aproape neobservat, a devenit din ce în ce mai cunoscut; numele său este nemuritor şi astăzi este numit eroul Columb, unul dintre cei mai mari oameni ai lumii.

În America nouă ne place foarte mult să sărbătorim zilele aniversare. Bănuiesc că toți anii pe care i-ati trăit voi până acum au fost cei mai remarcabili ani din istoria lumii în privința aniversărilor. De zeci de ani Statele Unite continuă să-şi sărbătorească ziua națională. Celebrarea a început cu mult înainte ca voi să vă fi născut, cu aniversarea a o sută de ani de la Bătălia de la Lexington (în 1875) şi încă nu s-a terminat. Dar în 1892, am sărbătorit cea mai mare zi a noastră, descoperirea continentului care a făcut posibil ca noi să fim în acest moment aici.

Noi nu existăm pe aceste pământuri din totdeauna. Nu cred că în 1592 sau 1692, ziua de 20 octombrie avea vreo importanță, zi în care - acum o peste trei sute de ani în urmă - Columb a debarcat pe acest mic "recif" plat, din Indiile de Vest, cunoscut ca insula Watling şi a deschis un nou capitol în minunata istorie a lumii. În 1592 nu prea avea cine să sărbătorească aniversarea. De fapt nu era aproape nimeni pe acele pământuri, cu excepția cătorva colonişti spanioli din Indiile de Vest, în Mexic şi în Florida. În 1692 erau câteva colonii răzlețe de francezi în Canada, de englezi în New Englnd (Noua Anglie), de danezi în New York, de suedezi în Delaware şi din nou, de englezi în Maryland, Virginia şi Carolina. Dar nimeni

dintre aceşti oameni nu-i agreau pe spanioli; chiar îi urau pentru că timp de aproape o sută de ani, între Anglia şi Spania au avut loc lupte sângeroase, aşa era imposibil să dai peste vreun englez, danez sau suedez care să spună ceva bun despre Spania şi cu atât mai puțin despre cel care venise cu corăbii spaniole să descopere America, acum mai bine de trei sute de ani.

În 1792 oamenii au început să se gândească mai mult la acest lucru şi au fost puțini aceia care şi-au amintit că în urmă cu trei sute de ani, Columb a descoperit marele continent pe care, în 1792, tocmai se înte-meiase o nouă republică, numită Statele Unite ale Americii, după un lung şi sângeros şir de războaie, revoluții şi răzvrătiri.

Oricum nu cred că în acel an 1792, se făcea vreo aniversare publică a descoperirii Americii, chiar pe pământul american. În orice caz, un anume preot american, pe nume Elhanan Winchester, a fost primul care a sărbătorit trei sute de ani de la descoperirea Americii de către Columb. Dar a sărbătorit acest eveniment nu în America, ci în Anglia, unde acesta trăia. Pe 20 octombrie 1792, Winchester a ținut un discurs despre "Columb şi descoperirile sale", în fața unui număr mare de ascultători interesați de subiect. În acest discurs Winchester a spus câteva lucruri foarte entuziaste şi remarcabile despre America ce avea să fie: "Văd înaintea mea, cum Statele Unite se vor ridica în toată splendoarea lor", spunea el. "Mă uit prin şi dincolo de fiecare regiune deja populată a Noii Lumi şi zăresc orizonturi din ce în ce mai sclipitoare. Acolo unde eterna profunzime a sumbrului pustiu împiedică acum ivirea razelor zilei, văd noi state şi noi lăcaşuri de înțelepciune şi cunoaşere, noi edficii religioase răspândindu-se în locuri neumblate acum decât de fiare sălbatice sau de oameni la fel de sălbatici. Aud sunetul unei munci voioase şi văd oraşe fru-

moase ridicându-se în zare. Zăresc întregul continent peste măsură de cultivat şi fertilizat, plin de oraşe şi sate frumoase şi încântătoare dincolo de cuvinte. Aud rugă-dunile către marele meu Creator, neştiute încă, ce răsună pe malurile acelor râuri. Zăresc încântătoarea imagine! Văd aurul şi argintul Americii, pus în slujba Domnului acestui pământ! Văd sclavia, cu tot şirul de necazuri pe care le atrage o dată cu ea, de-a pururi desfiinţată! Văd o comunicare deschisă pe întreg continentul, de la nord la sud şi de la est la vest, în cea mai înfloritoare tară! Zăresc cum gloria lui Dumnezeu se măreşte şi cum Evanghelia se răspândeşte peste tot ţinutul".

Bineînţeles că era uşor să vezi, să speri şi să spui toate aceste lucruri; dar este puţin bizar că a putut să le vadă exact aşa cum aveau să se întâmple, nu-i aşa?

Pe vremea domnului Winchester populaţia Statelor Unite ale Amencii era foarte mică, de patru milioane de locuitori. Pe acele timpuri, Virginia era cel mai mare stat, din punct de vedere al populaţiei, Pennsylvania se afla pe locul doi, iar New York pe trei. Philadelphia era cel mai mare oraş, urmat de New York, Boston, Baltimore şi Charleston. Chicago nici măcar nu apăruse.

Astăzi, la cinci sute de ani de când Columb a văzut pentru prima dată ţărmurile Americii, la peste 260 de ani de când Statele Unite "şi-au început viaţa" prin semnarea Dedaraţiei de independenţă, aceleaşi State care, în urmă cu doua sute de ani se băteau între ele, s-au unit pentru a forma cea mai mare şi mai prosperă naţiune din lume. Cu o populatie mai mare de 300 milioane de locuitori, cu cele treisprezece State, câte au fost la început, care sunt astăzi cincizeci, cu populaţia celor mai mari trei oraşe New York, Philadeiphia şi Chicago mai mult decăt egală populaţia ţării de acum o două sute de ani, cu şcoli, colegii şi cămine fericite strălucind pe suprafaţa întreg-

ului pământ care se întinde acum de la un ocean la altul, Statele Unite se află fruntea tuturor celorlalte țări în vastul continent descoperit de Columb. Aşa cum Columb şi-a îndreptat flota spre vest, în aceeaşi direcție se îndreaptă astăzi națiunea americană iar într-un mare oraş pe care Columb nici măcar nu şi 1-ar fi imaginat şi la care profetul de acum o doua sute de ani de-abia dacă visa, puternica Republică a învitat, în 1892, întreaga lume să se alăture la sărbătorirea aniversării a patru sute de ani de când a fost descoperită America de Amiralul Columb. Iar pentru ca această aniversare să fie cât mai grandioasă şi mai potrivită, s-a construt mi-nunatu1 White City (Oraş Alb) pe Fresh Water Sea (Marea Apă Proaspătă).

Columb a fost un visător; a avut viziuni atât de frumoase cu ceea ce avea să fie, încât oamenii, după cum ştiți, îşi legau frunțile cu o panglică şi îl numeau "nebunul genovez". Dar nici măcar cele mai ascunse fantezii sau cele mai frumoase vise ale lui Columb nu s-au apropiat nici pe departe de ceea ce ar fi văzut dacă ar fi putut vizita expoziția de la Chicago, din marele Oraş Alb de pe lac, un "oraş expoziție", construit special pentru Târgul Internațional din 1893, în onoarea sa şi care este un monument ridicat în memoria sa.

"De ce", ar spune el, "mi-am petrecut toată viața încercând să gă-sesc ținutul Chitai care, pe lângă acest oraş, arată ca o colibă?".

Ce ar fi văzut? Un oraş care se întinde pe o lunginie de o milă şi jumătate şi cu o lățime mai mare de o milă şi jumătate; un spațiu ce acoperă peste cinci sute de acri de pământ, pe care sunt construite şaptesprezece clădiri minunate în interiorul cărora s-ar fi putut construi palate pentru toți regii şi reginele Europei din vremea lui Columb. Iar în aceste clădiri ar fi putut vedea adunate laolaltă toate lucrurile minunate, folositoare şi încântătoare pe care lumea le poate face în ziua de azi, aran-

jate şi expuse, astfel încât toată lumea să le poată vedea. Ar fi fost pur şi simplu uimit să stea în acest minunat oraş din sticlă şi fier, acest oraş de o frumusețe încomparabilă, îmbrăcat în albul cel mai pur care a fost construit la opt mile depărtare de centrul marelui şi aglo-meratului oraş Chicago, privind spre apele albastre ale marelui lac Michigan. Era un oraş pe care mi-aş fi dorit ca toate fetele şi toți băieții din America, în special toți cei care au citit această poveste a celui în numele căruia a fost construit, să-l fi putut vizita. Pentru că dacă ar fi văzut toate aceste imagini extraordinare, dacă i-ar fi studiat toate exponatele absolut minunate şi s-ar fi bucurat de lucrurile de acolo, ar fi fost gata să spună cât erau de mândri, de fericiți şi de bucuroşi că erau americani, trăind în acest minunat seco al XIX-lea care a fost mai prin de miracole, de mistere şi de triumfuri decăt a fost orice altă poveste din "O mie şi una de nopți."

Dar indiferent dacă ați văzut sau nu Expoziția dedicată lui Columb, puteți fi de aceeaşi părere. Apoi opriți-vă şi gândiți-vă ce a putut face un papagal. Este unul dintre cele mai importante momente al acestei poveşti pe care o citiți. Vă mai amintiți cum, în timp ce Columb se îndrepta încet spre vest, căpitanul Alonso Pinzon a văzut nişte papagali zburând spre sud şi, crezând astfel că pământul pe care-l căutau se afla în acea direcție, 1-a convins pe Columb să-şi schimbe cursul dinspre vest spre sud? Dacă Amiralu n-ar fi schimbat direcția, urmând zborul papagalilor cele trei vase, Santa Maria, Niňia şi Pinta, ar fi navigat până când ar fi întrat în portul din Savannah sau Charleston sau poate în apele Golfu1ui Chesapeake. Atunci Statele Unite de astăzi ar fi fost descoperite şi coionizate spanioli, iar toată istoria acestui pământ ar fi fost foarte diferită de cea de acum. Sângele spaniol a populat zona, dar nu a contribuit la dezvoltarea țărilor din

America de Sud şi din continentul spaniol. Englezii, care au venit după aceea, datorită lui Columb, care a deschis primul acest drum, au populat, salvat şi contribuit la dez-voltarea acestui minunat pământ din nord pe care spaniolii 1-au pierdut. Când au ajuns aici englezii au descoperit mai mu1t aur decât a visat vreodată Columb să găsească în ținutul niciodată descoperit al Chitai-ului. L-au populat cu un popor mai nobil, mai curajos, mai puternic şi mai numeros decât crezuse vreodată Columb că era posibil în misteriosul pământ al Indiilor. Au transfomat acest continent într-un cămin al libertății, păcii, educației, inteligenței şi progresului. L-au apărat şi îmbunătățit până când întreaga lume a ajuns să-1 respecte pentru tăria sa, să-1 cinstească pentru patriotismul său, să-l admire pentru energia sa şi să se uimească de prosperitatea sa.

Şi toate acestea s-au întâmplat din cauza unui papagal: a întors fluxul unei aventuri dezorientate, a goanei după aur, a negoțului cu sclavi şi a unei lupte egoiste pentru câştigarea sudului; a lăsat nordul neexplorat până când nişte oameni puternici, îndărjiți şi determinați care, mânați de dorința libertății, au venit pe mare şi au format colonii care în timp s-au transformat în republica liberă şi independentă a Statelor Unite ale Americii.

Astfel luă sfârşit povestea lui Cristofor Columb. Mai plină de bucurie decât oricare basm, mai minunată decăt orice altă carte de poveşti, povestea Statelor Unite ale Americii începe cu "A fost odată" şi a ajuns în punctul în care depinde de băieții şi fetele care o citesc să spună dacă în final vor putea sau nu să afirme că "au trăit fericiți până la adânci bătrâneți".

Cei cinci sute de ani din viața Noii Lumi şi-au încheiat capitolul fericirii în lumina electrică şi în strălucitorul răsărit de soare al minunatului Oraş Alb de pe Lacul Michigan. Este o continuă poveste de curaj, devotament şi progres, de care

băieții şi fetele din America nu ar trebui să se plictisească niciodată. Iar această poveste a fost posibilă şi s-a terminat cu bine datorită unei alte poveşti mai scurte, dar nu mai puțin interesante, despre curajul, devotamentul şi credința dârzului marinar genovez, pe care oamenii 1-au cunoscut sub numele Don Cristofor Columb, Amiralul Oceanelor.

Sfârşit

CUPRINS

Prefață 4
Capitolul I: Ideea unui băiat 5
Capitolul II: Ce credeau oamenii despre această idee 10
Capitolul III: Cum a devenit Columb prieten al reginei 16
Capitolul IV: Plecarea Amiralului 22
Capitolul V: Aventurile trăite de marinari pe Marea întunecată 29
Capitolul VI: Ce a descoperit Columb 35
Capitolul VII: Cum a reuşit un băiat să strice expediția lui Columb 42
CaOtolul VIII: Cea de-a doua încercare 48
Capitolul IX: Cum au început necazurile pentru Amiral 54
Capitolul X Din paradis în închisoare 60
Capitolui XI: Întoarcerea Amiralului şi cum a reuşit să plece din nou 67
Capitolul XII: Cum a făcut Amiralul pe Robinson Crusoe 75
Capitolul XIII: Sfârşitul poveştii 83
Capitolui XIV: Cum s-a sfârşit povestea 89